

Leto XXI. Stev. 234

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934. MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

X. ZASEDANJE GENERALNE SKUPSCINE OZN

Začelo se je delo po odborih

Za poročevalca ekonomskega odbora je bil izvoljen svetovalec jugoslovanske delegacije Janez Stanovnik

New York, 4. okt. (Tanjug). X. redno zasedanje Generalne skupščine OZN, ki se je začelo 20. septembra v New Yorku, je začelo delati po odborih. Zadnji v splošni debati je govoril indijski predstavnik Krišna Menon, ki je med drugim izjavil, da je »bodoči mir« na področju Indokine odvisen od uresničenja duha in črke ženevskih sporazumov.

Generalna skupščina OZN je sprejela sinoči brez razprave sovjetski predlog, naj bi v dneveni red zasedanja vključili vprašanje z naslovom »Ukrepi za nadaljnje zmanjšanje mednarodne napetosti in za razvoj mednarodnega sodelovanja«.

Prva dva odbora — odbor za ekonomska in finančna vprašanja in odbor za socialna, humanitarna in kulturna vprašanja — sta izvolila podpredsednike in poročevalce, ker je že prejšnja generalna skupščina izvolila predsednika. Na predlog indijskega delegata je bil ob podpori delegatov ZDA, Peruja, SZ, Venezuele in Grčije izvoljen za poročevalca ekonomskega odbora svetovalec jugoslovanske delegacije v OZN Janez Stanovnik.

Eisenhower bo v kratkem okreval

Denver, 4. okt. (AFP). Oboleli predsednik Eisenhower je sinoči prvokrat, odkar je bolan, podpisal več državnih listin. To dokazuje, da bo ameriški predsednik brzočas v kratkem okreval.

PREDLOG TREH ZAHODNIH VELESIL IN BONNSKA VLADA

Nov načrt o evropski varnosti in združitvi Nemčije

O njem bodo razpravljali na konferenci v Ženevi

London, 4. okt. (Tanjug). V pristojnih britanskih krogih potrjujejo poročila, ki jih današnji tisk na široko objavlja, da so tri zahodne velesile ob sodelovanju z bonnsko vlado pripravile nov načrt o evropski varnosti in združitvi Nemčije, ki ga bodo predložili SZ 27. oktobra v Ženevi na konferenci štirih zunanjih ministrov. Bistvo zahodnih predlogov je v novi formuli, naj bi sovjetska vlada privolila v združitve Nemčije ob vzajemnih varnostnih poročilih. Načrt predvideva, naj bi sleherni korak k združitvi Nemčije spremljal ustrezen korak k paktu evropske varnosti. Končna faza bi bila istovrstna uveljavitev pakta evropske varnosti in združitve Nemčije, ki bi imela pravico pridružitve se temu paktu in tudi drugim zvezam, v številski Atlantsko zvezo.

Sovjetska delegacija na Avali

Beograd, 4. okt. (Tanjug). — Delegacija Vrhovnega sovjeta SZ je danes položila venec na grob Neznanega vojaka na Avali. V imenu komande mesta Beograda je sovjetske delegate pozdravil podpolkovnik Višeslav Petrovič in jim opisal potek poslednjih operacij za osvoboditev Beograda.

Pri polaganju venca sta bila navzoča tudi sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Nikolaj Pavlov in Firjubin in vojaški odposlanec sovjetskega veleposlanštva polkovnik Kardašev.

Vremenska napoved

Za sredo, 5. oktobra 1955: Sončno vreme z dežno oblačnostjo. Zjutraj v nižinah megla. Temperatura ponoči med 2-7, podnevi med 15-20. Zjutraj v nižinah megla.

Danes in jutri bodo začeli delati tudi drugi odbori. Po sklepu Generalne skupščine naj bi bilo zasedanje končano 10. decembra. Današnja seja pododbora »za razorožitev OZN« je bila posvečena predvsem pripravi poročila, katerega bodo predložili razorožitveni komisiji OZN na bližnji konferenci štirih zunanjih ministrov.

Socialni odbor Generalne skupščine OZN se je večeraj prvič sestel pod predstvom egiptovskega delegata Omarja Luftija. Na seji je soglasno izvolil za podpredsednika odbora predstavnika Domenikanske republike Minerva Bernardina, za poročevalca odbora pa danskega delegata Hermeda Lanunga.

Na dnevnem redu tega odbora je 7 vprašanj, med njimi poročilo visokega komisarja OZN za begunska vprašanja in izraelski predlog o »varnosti trgovskih letal, ki letijo v bližini meddržavne meje«.

Generalna skupščina OZN je na svojem večerajšnjem zasedanju sklenila postaviti na dnevni red letošnjega zasedanja tudi vprašanje Nove Gvineje.

Danes sestanek Faure-Adenauer

Pariz, 4. okt. (AFP). — Danes dopoldne je bil dosežen sporazum, da se predsednik francoske vlade Faure in zunanji minister Pinay sestanejo z zahodnonemškimi kanclerjem Adenauerjem in državnim tajnikom v zunanjem ministru Hallsteinom jutri popoldne v Luxemburgu.

OBISK DELEGACIJE VRHOVNEGA SOVJETA ZSSR

MOŠA PIJADE SPREJEL SOVJETSKO PARLAMENTARCE

in jim priredil slovesno kosilo

Beograd, 4. okt. (Tanjug). — Predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade je sprejel danes ob deseti uri delegacijo Vrhovnega sovjeta ZSSR pod vodstvom predsednika Zveznega sovjeta, Vrhovnega sovjeta Aleksandra Petroviča Volkova.

Sprejemu v kabinetu predsednika Zvezne ljudske skupščine sta prisostvovala podpredsednika Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić in Lidija Sentjurc, predsednika obeh domov Vlado Kečević in Ivan Božičević, tajnik Skupščine Mitar Bakić, predsednik zunanjepolitičnega odbora Veljko Vlahović, ter ljudska poslanca Raja Nedeljković in Lazar Mojsov.

Sprejemu je prisostvoval tudi sovjetski veleposlanik N. P. Firjubin.

Po sprejemu je predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade priredil v prostorih Zvez-

ne ljudske skupščine slovesno kosilo. Na kosilu so bili vsi člani sovjetske delegacije.

Na kosilu je izrekel Moša Pijade predstavnikom Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze zdravico, v kateri je med drugim rekel, da se je nedavno iz Sovjetske zveze vrnila naša parlamentarna delegacija, ki so jo predstavniki sovjetskega ljudstva toplo sprejeli. Vrnila se je v prepričanju ne le o velikih pridobitvah in velikanskih ustvarjalnih naporih sovjetskih ljudi, marveč tudi o njihovih iskrenih željah po trajnem miru ter miroljubnem sodelovanju med narodi in državami. Moša Pijade je poudaril, da se je naša parlamentarna delegacija vrnila iz Sovjetske zveze prepričana o iskrenih simpatijah sovjetskega ljudstva do narodov Jugoslavije ter njegovi široki in odkritosrčni podpori, ki jo nudi politika sodelovanja in prijateljstva med ZSSR in FLRJ.

Moša Pijade je rekel, da mi visoko cenimo obisk sovjetske parlamentarne delegacije in da trdno verujemo, da so osebni stiki med državniki in predstavniki ljudstva najboljša pot k medsebojnemu razumevanju in poglobljanju zaupanja, tako nujno potrebnega sedanjemu svetu. Razmeroma nagli razvoj stikov med obema deželama je bil možen spričo resnično demokratični načel, na katerih slone ti stiki, kakor je rečeno v beograjski deklaraciji. Ta zgodovinski dokument je položil čvrste temelje prijateljstva in trajnega sodelovanja med obema deželama ter mnogo pripomogel k mednarodnemu miru, varnosti in sodelovanju.

Potem je Moša Pijade izrazil veselje, da se je našemu predstavništvu domu ponudila priložnost, da pokaže predstavnikom Sovjetske zveze vse, kar žele videti v naši državi. Naši narodi v celoti podpirajo politiko prijateljstva in sodelovanja s Sovjetsko zvezo. Njeni predstavniki se bodo lahko prepričali, da naši ljudje ne le poznajo, marveč tudi visoko cenijo napore sovjetskega vodstva za popuščanje mednarodne napetosti. Prepričali se bodo lahko, da je dosledna, načelna, demokratična in miroljubna politika naše vlade, politika aktivne koeksistence, aktivnega sodelovanja in prijateljstva z vsemi deželami, ki žele takšno sodelovanje, globoko zakoreninjena v mislih in srcih naših ljudi. Na koncu zdravice je želel predstavnikom Sovjetske zveze prijetno bivanje v naši državi.

Na zdravico je odgovoril vodja sovjetske parlamentarne delegacije Volkov, ki se je prisrčno zahvalil Zvezni ljudski skupščini FLRJ za vabilo Vrhovnemu sovjetu ZSSR, naj obišče našo

DELO PRVEGA NACIONALNEGA KONGRESA ZA ZAŠČITO OTROK

V zdravstveni zaščiti otrok je najvažnejše vprašanje kadrov

Na področju zaščite matere in otroka dela več sto tisoč ljudi

Prvi nacionalni kongres za zaščito otrok je večeraj nadaljeval delo. Večerašnjega sestanka se je udeležila tudi podpredsednica Vseindijske zveze žensk ga. Mitham Lam, ki se mudi na študijskem potovanju po Evropi. Pozdravila je kongres in sporočila delegatom pozdrave indijskih žensk in Vseindijske zveze za zaščito matere in otroka.

Večera so udeleženci kongresa poslušali en referat in koreferata. Docent dr. Marij Aččin je govoril o šolanju kadrov za zdravstveno zaščito matere in otroka.

»Organizirana in uspešna zaščita«, je rekel, »je možna samo, če vskladimo temeljna načela: zakonodajno zagotovljena sredstva in široko sodelovanje na področju zaščite matere in otroka. Če katerikoli teh načel odpade, je končni uspeh manjši. Uspeh zaščite matere in otrok je predvsem odvisen od kadrov. Položaj glede kadrov pa je

pri nas malone kritičen. Pri nas nimamo dovolj medicinskih sester, negovalk in socialnih delavcev, pa tudi ne zdravnikov za delo na področju zaščite matere in otroka.

Samo v preventivnih ustanovah (dečjih jaslih, dispanzerjih, posvečevalnicah, domovih, šolskih poliklinikah in kuhinjah za dojenčke) — a takšnih ustanov imamo 725 — je delalo še nedavno samo 692 zdravnikov, 527 medicinskih sester in 1768 negovalk, vse ostalo osebje pa je nekvalificirano. Zaradi po-

manjkanja kadrov se čisto događa, da novih ustanov ni moč odpreti, čeprav imamo za to gromota sredstva. Zlasti veliko je pomanjkanje na področju babištvu ter neposredne zaščite novorojenčkov in majhnih otrok.

Zdaj imamo samo 3000 babic, od teh s potrebno strokovno izobrazbo 2000, potrebovali pa bi jih najmanj 10.000. Namesto 30.000 medicinskih sester, kolikor jih potrebujemo, jih imamo samo 3200. Za uspešno zaščito otrok pa bi jih potrebovali najmanj 4500. Podobno je z ostalimi kadri. Z ustanavljanjem novih šol in sistemom stipendiranja učenk bi lahko to stanje zboljšali.

O vlogi in nalogah družbenih organizacij v zaščiti matere in otroka je poročala Soika Krajačić. Poudarila je pozitivno stran v delu naših družbenih organizacij, ki skrbijo za matere in otroke v širšem smislu. Te organizacije so vključile skrb za mater in otroka v posebne programe in pritegnile k temu delu več stotisoč ljudi v naši državi. V izgradnji komunalnega sistema se bo družbeno upravljanje razvijalo hitreje. V takšnih razmerah, ko prihaja čedalje bolj do izraza neposredno sodelovanje državljanov v uveljavljanju določene politike, imajo občine in okraji mnogo večje možnosti, da se uspešneje in učinkoviteje ukvarjajo z vprašanji, nanašajočimi se na zaščito matere in otroka.

Razen zdravstvenih ustanov se ukvarja z zaščito otrok tudi mnogo drugih, ki jim je treba bolj pomagati. Naše šole zadevajo na mnogo težave: na pomanjkanje šolskega prostora, na neustrezne higieneske razmere, na oddaljenost mnogih šol itd. Družbene organizacije so prav v premagovanju teh težav dokazale, koliko lahko store.

Ceprav je naša zakonodaja s pravne strani urenila glavna vprašanja zaščite žene — matere, lahko čisto slišimo kritiko, da tudi predpisi glede zaščite matere ne uveljavljamo. Pri tem je treba poudariti probleme naše zdravstvene službe, ki v zvezi z velikim napredkom glede zaščite matere in otroka se ni povsem zadovoljiva. Na drugi strani pa pri nas še zmeraj ni dovolj razumevanja za matere v delovnem razmerju. Zato smo še zmeraj usmerjeni v obravnavanju teh vprašanj tako, da bi ženi-materi zagotovili zaščito, do katere ima pravico.

O šolanju družbenih aktivistov za delo v zvezi z zdravstveno zaščito je govorila Lenča Arsova. Poudarila je uspehe in izkušnje Jugoslovanskega rdečega križa, ki je organiziral in sistematično delal za izboljšanje teh kadrov, zlasti za tečaj za ženske in mladino.

Kongres bo danes zaključil svoje delo.

državo. Rekel je, da so predstavniki sovjetskega parlamenta z velikim zadovoljstvom in radostjo stopili na prijateljska tla Jugoslavije in da se popolnoma strinja s tem, kar je rekel predsednik Zvezne ljudske skupščine o pomenu osebnih stikov med obema parlamentoma za okrepitev pri-

je sovjetsko ljudstvo z velikim zadovoljstvom sprejelo beograjsko deklaracijo in ukrepe, ki sta jih storili obe vladi na podlagi te deklaracije.

Na koncu svoje zdravice je Volkov dejal, da delegacija Vrhovnega sovjeta ZSSR odkritosrčno želi, da bi njeno bivanje

Sprejem sovjetske parlamentarne delegacije na zemskem letališču

jateljstva in medsebojnega razumevanja. Nesporno je ureditev odnosov med obema deželama eden najpomembnejših činiteljev za zmanjšanje mednarodne napetosti ter okrepitev miru in varnosti na svetu. Volkov je rekel, da

v naši državi, kakor tudi bivanje naše parlamentarne delegacije v Sovjetski zvezi, rodilo čvrste stike, sloneče na medsebojnem zaupanju in spoštovanju v popolnem skladu z miroljubnimi težnjami naših narodov.

ZASEDANJE FRANCOŠKE POSLANSKE ZBORNICE

Usoda vlade v nevarnosti

Pierre Schneider spet predsednik francoske skupščine — Faure zahteva, naj se v Maroku nemudoma ustanovi kronski svet

Pariz, 4. oktobra. (Tanjug). — V vzdušju negotovosti glede prihodnosti Faurove vlade se je danes popoldne začelo jensensko zasedanje francoske posl. zbornice in Sveta republike. Boj v zvezi z maroško in alžirsko krizo v zadnjih dveh mesecih — ko je bila skupščina na počitnicah — je toliko omajal vladno večino in enotnost Faurove vlade, da danes vsi pariški politični opazovalci poudarjajo, da je usoda vlade v nevarnosti. Ministrski pred-

sednik Faure bo izpostavljen napadom z desnega in levega krila — napadom dežolovcev in zmernih, pa tudi poslancev KP Francije in socialistične stranke. Medtem ko prvi očitajo predsedniku, da v Severni Afriki uveljavlja politiko »popuščanja« maroškim nacionalistom, pa ostali sodijo, da je to dejansko vlada »neodločnosti« in ostrih notranjih nasprotij.

Na današnji seji so za predsednika skupščine izvolili Pierra Schneiterja (ljudsko republikansko gibanje), za predsednika skupščine Francoske unije je bil ponovno izvoljen Albert Sarraut, ki je na tem položaju že od leta 1951, za predsednika Sveta republike pa je bil prav tako ponovno izvoljen Gaston Monnerville. Vsi trije predsedniki so bili izvoljeni pri prvem glavljanju z absolutno večino.

Do splošne debate o Severni Afriki bo prišlo po današnji izvolitvi novih funkcionarjev skupščine.

Pariz, 4. okt. (Tanjug). Francoska vlada je danes znova zahtevala od generalnega rezidenta generala De Latoura, naj nemudoma ustanovi kronski svet, ki bi prevzel oblast v Maroku in sestavil reprezentativno vlado. Tudi trdijo, da predsednik vlade Faure vztraja na tem, naj bi brž ko mogoče uresničili v Aix Les Bains sprejete sklepe, da bi se tik pred splošno razpravo v parlamentu o severno-afriškem vprašanju okreplil že omajen vpliv vlade.

Po zadnjih napotkih, ki jih je minister za maroška in tuniška vprašanja Pierre July poslal generalu De Latoura, naj bi bili v kronskem svetu veliki vezir El Mokri, nacionalistični prvak Si Bekaj in še en predstavnik versko-političnih težnj. Potemtakem se je vlada izrekla proti zahtevam francoskih kolonov, naj bi pripoznali sklep strogolavnega sultana Ben Arafé o imenovanju princa Abdel Hamida za varuha interesov krome.

S SESTANKA POSEBNE KOMISIJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

ELEKTROGOSPODARSTVO NE SME POSTATI DRŽAVA V DRŽAVI

Včeraj dopoldne se je v prostorih Ljudske skupščine LRS sestala posebna komisija za proučanje električne energije pri Odboru za gospodarstvo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS. Sejo je vodil predsednik te komisije, ljudski poslanec inž. Gašper Muha, prisostvoval pa ji je tudi član Izvršnega sveta LRS Zoran Polič. Razprava se je nanašala na znane predloge za zvišanje proizvodne cene in uvedbo enotne prodajne cene električne energije, kakor tudi na predloge za organizacijo elektrogospodarstva, ki jih je izdelala posebna strokovna komisija Skupnosti jugoslovskega elektrogospodarstva v svoji »Analizi elementov družbenega plana elektrogospodarstva za leto 1956«.

jugoslovskega elektrogospodarstva odločala o uporabi sredstev, o cenah ali pa da bi odredila, koliko energije lahko troši na primer Kidričevu ali Ruše oziroma Store. Če bi torej skupnosti dali take obsežne funkcije, bi ustvarili v elektrogospodarstvu državo v državi. Najti moramo take organizacijske oblike, ki bodo omogočale čim neposrednejše sodelovanje kolektivov pri upravljanju, se pravi, da bo vsak delavec lahko sodeloval, kolikor to seveda dopušča potreba skupnega poslovanja.

V zvezi s predlogom za uvedbo enotnih cen je bilo nadalje poudarjeno, da na ceno električne energije ne vpliva samo proizvodnja, marveč so te cene odvisne tudi od samih potrošnikov in od strukture potrošnje. Če bi uvedli dočela enotne cene, bi to predstavljalo tudi edinstven primer v primeri s prakso v tujini. Potrebe stimulacije proizvodnje in potrošnikov v posameznih področjih naše države niso enake. V organizaciji elektrogospodar-

stva bi morda kazalo ustvariti elektroenergetske sisteme po področjih z enakimi pogoji glede proizvodnje električne energije in potrošnje. S povezavo sistemov pa je moč doseči le delno izravnava teh razlik, zlasti če upoštevamo nemajhne stroške prenosa energije.

Po končani razpravi je komisija odobrila stališče Elektrogospodarske skupnosti Slovenije glede predlogov Skupnosti jugoslovskega elektrogospodarstva. Komisija je postavila predvsem zahtevo, da se mora vprašanje ekonomskih cen v elektrogospodarstvu enako obravnavati kakor v ostalih gospodarskih panogah, da je treba prvenstveno izdelati enotne tarife osnovne, ki omogočajo stimulacijo proizvodnje, in da mora biti organizacija elektrogospodarstva takšna, da bo zagotovljeno delavsko upravljanje v tej gospodarski panogi. V tem smislu bo komisija poročala Odboru za gospodarstvo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS.

Drva in premog

Mesta imajo prednost pri preskrbi

Podatki, dobljeni v sekciji za kurivo Zveze trgovskih zbornic FLRJ kažejo, da se preskrba mest s premogom ne razvija ugodno. Za zdaj vedo, da so s premogom krili potrebe okrog 50% gospodinjstev. Zato je sekcija za kurivo sklenila seznaniti

s tem problemom upravo za državne materialne rezerve, ki je pooblaščen sprejeti pogodbe z rudniki in določiti prednost glede posameznih potrošnikov.

Tovarna »Zorka« in podjetje »Derma« izročeni javnemu tožilstvu

Proti tovarni »Zorka« v Šabcu in podjetju »Derma« v Zagrebu je Zvezna tržna inšpekcija vizirala prijavo pri Javnem tožilstvu v Kranju, ker se obe podjetji nista držali določenih cen za žvepleno kislino. Prek svojega predstavnika v Ljubljani je »Zorka« poslala tovarni usnja »Runo« v Trzinu 11.580 kg žveplene kisline po 40 din kg, čeprav je znašala določena cena 15 din za kg. Tako je »Zorka« še posebej zaslužila okrog 300.000 din. Podjetje »Derma« je poslalo isti tovarni 3180 kg žveplene kisline po 30 din kg, s čimer je zaslužilo nad določeno ceno 47.700 din.

Sekcija je predlagala, naj bi vse republiške trgovske zbornice proučile vprašanje preskrbe mest s premogom do 10. oktobra, še zlasti tistih mest, ki so oddaljena od premogovnikov. Na podlagi teh podatkov bi Zveza trgovskih zbornic prosila Upravo za materialne rezerve, naj tem nepreskrbljenim mestom zagotovi pošiljke določenih količin premoga in naj bi le-te imele prednost. Prav tako sekcija sodi, da bi bilo treba v prihodnjem letu premog za široko potrošnjo namensko kontingentirati, da le-ta ne bi bil zapovsavljen.

Glede drv je sekcija sprožila več predlogov. Predvsem bo poslala priporočilo vsem podjetjem s kurivom, naj ne kupujejo niti prodajajo drv, ki niso klasirana in ne ustrezajo predpisanim standardom. Zatem bo priporočila republiškim trgovskim zbornicam, naj si skupno z republiškim izvršnim svetom prizadevajo doseči pri ljudskih odbori, naj bi podjetja s sadjem in sočivjem izbrsali iz spiska podjetij za promet s kurivom, ker je praksa pokazala, da ta podjetja vplivajo na zvišanje cen. Prav tako naj bi republiške trgovske zbornice proučile predlog o dogovarjanju glede odkupnih cen za drva tudi pri individualnih pridelovalcih.

Razen tega pripravlja sekcija za promet s kurivom Zveze trgovskih zbornic FLRJ predlog, ki se nanaša na ureditev prispevka v investicijski sklad podjetja in diferenciranje davčne stopnje na promet s kurivom, in sicer po kvaliteti in vrstah.

Turistični zbor v Piranu

V Piranu se je včeraj začel III. gostinsko-turistični zbor LR Slovenije, katerega so se udeležili tudi Albert Jakopič, Julij Beltram in Martin Greif. Zbor bo nadaljeval delo.

Navodilo Narodne banke glede dajanja kreditov

Glavna centrala Narodne banke FLRJ je obvestila te dni vse svoje podružnice, kakor tudi ostale banke, ki se ukvarjajo z dajanjem potrošniških kreditov, naj se v prihodnje strogo držijo predpisov o ocenjevanju kreditne sposobnosti poroka in prosilca za posojilo.

Kreditno sposobnost poroka na menici je treba oceniti tako, da skupno mesečno odplačilo, tako neposredno (na podlagi porokovega posojila), kakor tudi posredno (na podlagi posojil drugih koristnikov, katerim je porok podpisal menico) ne more preseči tretjine mesečnega zaslužka ali plače poroka.

Na isti način je treba ceniti tudi kreditno sposobnost prosilca za posojilo, to se pravi, da je treba upoštevati ne samo njegovo neposredno obveznost, izvirajočo iz poprej vzetih potrošniških kreditov, temveč tudi posebne obveznosti, ki jih ima porok na menicah drugih koristnikov.

To navodilo velja tudi za trgovska podjetja in poslovalnice, ki odobravajo potrošniške kredite.

RESOLUCIJA PREDSEDSTVA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA KOVINSKIH DELAVCEV ZA SLOVENIJO

Taki administrativni posegi bi lahko povzročili resne gospodarske težave

Ob elaboratu »Problematika elektrogospodarstva«, ki ga je sestavila Skupnost jugoslovskega elektrogospodarstva

Predsedstvo Republiškega odbora sindikata kovinskih delavcev za Slovenijo je na svoji seji dne 4. oktobra proučilo elaborat »Problematika elektrogospodarstva«, ki ga je sestavila Elektrogospodarska skupnost Jugoslavije.

Prav tako je predsedstvo proučilo elaborat Elektrogospodarske skupnosti Slovenije, ki ga je sestavila s sodelovanjem strokovnjakov pri Zavodu za gospodarsko planiranje in Državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS, v katerem daje kritične pripombe na elaborat Elektrogospodarske skupnosti Jugoslavije.

Na podlagi proučitve gornjih elaboratov se je ugotovilo:

I. Elektrogospodarstvo Slovenije je v zadnjih letih doživelo vrsto organizacijskih sprememb, ki so imele namen tudi v tej gospodarski panogi približati upravljalce čim bližje delavskemu upravljanju po neposrednih proizvajalcih v delovnih kolektivih te gospodarske skupnosti, ki vključujejo hidroelektrarne in termoelektrarne podjetja za razdeljevanje električne energije in podjetja za vzdrževanje. Seveda so posebnosti, ki jih ima ta gospodarska panoga glede nekaterih tehničnih zadev, kar je nekoliko različno od ostalih industrijskih panog. Toda v vzhajajočem tako republiški odboru kakor sindikalnim podružnicam uspelo marsikaj storiti za razvoj delavskega upravljanja v tej gospodarski veži.

V teh letih razvoja delavskega upravljanja se je elektrogospodarstvo v Sloveniji tudi organizacijsko notranje okrepilo, kar je primerno sodobni organizaciji te gospodarske panoge, saj je le-ta v sklopu celotnega gospodarstva pomemben čimleži.

a) Nedvomno je delavsko upravljanje mnogo prispevalo k temu, da se v poznih letih mnogo bolj racionalno in uspešno izkoriščajo sredstva za proizvodnjo.

b) Vzdrževanje daljnovodov in naprav je uspešno napredovalo v zvezi z minimalnim amortizacijskim sredstvom, ki so bila na razpolago. Ni pa moč prezreti velikih naporov, ki so jih vložili ti delovni kolektivi v zavest, da so upravljalci in zato tudi odgovorni, da daljnovodi in naprave delujejo čim bolje, kar je njim in celotnemu našemu gospodarstvu v veliko korist.

c) Še zlasti uspešno pa se je v tej gospodarski panogi izpopolnjevala ponika tarif z vrsto elementov, ki spodbujajo racionalno izkoriščanje električne energije v gospodarstvu, vse v najkrajšem sodelovanju z gospodarskimi organi in gospodarskimi organizacijami, sodelovali pa so tudi sindikati. S tem povezovanjem je uspelo kar najbolj ekonomično trošenje električne energije, ki je prineslo našemu skupnemu gospodarstvu neprecenljive koristi. Ta sistem se je v praksi pokazal ne samo kot pravilni in zadovoljivi, marveč tudi kot zelo koristen in ekonomičen, kar je edino prav, če hočemo kapacitete, v katere je skupnost vložila težke milijarde, tako izkoristiti, da bo imela tako korist, ki jo pričakuje.

Toda namesto da bi predlog Elektrogospodarske skupnosti Jugoslavije stremel za takimi ali vsaj podobnimi oblikami gospodarjenja, pa v marsičem ta merila in elemente zanika in s tem zapostavlja napredne ugotovitve, ki jih je praksa potrdila kot koristne in uspešne.

II. Iz predloga je tudi razvidno, da Elektrogospodarska skupnost Jugoslavije postaja popolnoma nekaj drugega, kot je bil njen namen; postaja namreč tipičen administrativni organ, ki naj bi mu bile predrejene vse do sedaj samostojne gospodarske organizacije, ki imajo svoje organe delavskega upravljanja, delavske svete in upravnih odborov in sindikatov in v termoelektrarnah, pa tudi v podjetjih za razdeljevanje in vzdrževanje.

Vse te samostojne organizacije naj bi postali obrati, namesto njih pa bi se omovala regionalna podjetja, ki bi prevzela pristojnosti, ki jih imajo sedaj samostojna gospodarska podjetja. Ali ne bi bil to resen udarec delavskemu upravljanju v tej gospodarski panogi? Bogovine, pristojnosti se po predlogu prenesejo na Elektrogospodarsko skupnost Jugoslavije in deine, manj važne, na regionalna podjetja.

Po tem predlogu bi torej neposredni proizvajalci v tej panogi vse pravice, ki jim jih je skupnost dala z zakonom za delavskemu upravljanju v gospodarstvu. Ali ne bi s tem administrativni aparat Elektrogospodarske skupnosti Jugoslavije izrekel nekakšno nezaupnico delovnim kolektivom, saj bi se na ta način uvajalo administrativno vodenje, administrativno predpisovanje tarif, kar bi bilo ekonomsko nevedržno? Ali ne bi bilo to sistem, proti kateremu ne bi bila komolcekratna prav to pa predlog ne upošteva.

III. 20% kalkulativni dobiček lastne cene (brez anuitet) je merilo, postavljeno tako, da celo spodbuja gospodarske organizacije k čim večjim stroškom.

To bi se zoperstavljalo vsem načelom, na katerih razvijamo naše gospodarstvo, saj bi omogočilo tistem, ki imajo največje stroške, tudi največje udeležbe pri dobičku. Destimulira, oziroma kaznuje pa tisto podjetje, ki uspeva svoje stroške zniževati z racionalizacijo, večjo storilnostjo in podobnim. Na ta način bi stremelo za tem, da bi stimulirali tista podjetja, ki bi imela čim večje stroške namesto obratno.

Morda tudi v tem tudi eden izmed vzrokov, da je Elektrogospodarska skupnost Jugoslavije predlagala 74,4% konstantno ceno električne energije. Iz predloga ni razbrati učinkovitosti ekonomskih instrumentov, ki naj bi spodbudili delovne kolektive k višji storilnosti, k racionalnemu gospodarstvu in znižanju stroškov. Nasprotno, predlagatelj ki se odlašuje od naših splošnih gospodarskih načel in ki bi tudi elektrogospodarstvo izdva-

jall iz splošnega našega gospodarstva, kar bi bilo nevedržno. Ze sedaj so ugotovljene občutne razlike proizvodne električne energije na en instalirani kWh, kar kaže tabela iz l. 1953:

Sistem	Enotna srednja cena realiz. din (kWh)	Srednja cena prod. din (kWh)	Kalkulativni dobiček sist. na proizvod. skupno v kWh (din)	milli. din
Slovenija	17,90	11,55	1,48	2590
Hrvatska	17,90	18,27	3,18	2535
BIH	17,90	15,20	1,87	1378
Srbija	17,90	26,74	3,98	3457
Makedonija	17,90	18,75	2,58	554
Črna gora	17,90	32,50	5,50	232

Tako administrativno zviševanje tarif za električno energijo na področju elektroenergetskih sistemov bi se nujno moralo zrcaliti v industriji, ki pa bi bila prisiljena zvišati materialne stroške. To zvišanje bi se zrcalilo tudi v vrsti drugih gospodarskih dejavnosti, kar bi nujno povzročilo ponovno zvišanje cen, pri čemer bi bilo prizadeto tudi gospodinjstvo.

V Sestavljalci predloga niso pomislili še na vrsto drugih problemov, ki jih odpirajo s svojim predlogom. Z večkratnim zviševanjem cene kWh za mal odjem in usluge bi resno zavril napredek v gospodinjstvu, ki bi ga potislil nazaj, saj gospodinjstva ne bi bila sposobna v teh pogojih prenesti take obremenitve, kot jih predvideva predlog. To bi zaviralo tudi mehanizacijo gospodinjstva, in to v pogojih, ko težimo za tem, da bi ženo-mater čim bolj razbremenili nekaterih del, ki jih še večeje v gospodinjstvu in onemogočajo, da bi se žene laže udeleževale v družbenem življenju. To bi lahko povzročilo tudi zastoj v elektro-kovinski predelovalni industriji, ki sta že uspešno napredovali v proizvodnji asortimanov, potrebnih gospodinjstvu. Povšanje proizvodnih stroškov v industriji in s tem povišanje cen teh proizvodov, razen tega še sorazmerno visoka cena kWh v malem odjemu in za usluge

diti ter razvijati visoko produktivnost v elektrogospodarstvu.

IV. Po predlogu Elektrogospodarske skupnosti Jugoslavije bi le-ta od regionalnih sistemov kupovala električno energijo po enotni ceni, katere struktura bi bila administrativno določena, tako da bi vsak sistem izkazoval dobiček, tudi tisti, ki ni rentabilen, se pravi dobiček pod vsako ceno, pa četudi na račun potrošnika.

To nam kaže tudi naslednja tabela:

Sistem	Enotna srednja cena realiz. din (kWh)	Srednja cena prod. din (kWh)	Kalkulativni dobiček sist. na proizvod. skupno v kWh (din)	milli. din
Slovenija	17,90	11,55	1,48	2590
Hrvatska	17,90	18,27	3,18	2535
BIH	17,90	15,20	1,87	1378
Srbija	17,90	26,74	3,98	3457
Makedonija	17,90	18,75	2,58	554
Črna gora	17,90	32,50	5,50	232

bi vsekakor resno vplivalo na raven življenjskih stroškov delavcev in uslužbencev. Prav tako ni moč prezreti dejstva, da je nujno potrebno varčevati s premogom in z drvmi, saj njihova proizvodnja komaj zadostuje za industrijske potrebe in za druge gospodarske obveznosti. Zato bi morali sestavljajci predloga imeti ta dejstva bolj pred očmi, morali bi pa hkrati več misliti na to, da imamo čedalje več enegetskih kapacitet, kar hočemo na ta način električno energijo čim bolj približati delavskemu slovenski v ceneno uporabo in mu omogočiti, da bo to energijo dejansko lahko čedalje bolj uporabljal.

VI. Iz gornjih ugotovitev in razlogov se predsedstvo Republiškega odbora sindikata kovinskih delavcev za Slovenijo ne more strinjati s predlogom Elektrogospodarske skupnosti Jugoslavije, kati ta predlog je ekonomsko neutemeljen in zato tudi ni sprejemljiv. Tak predlog ne more biti osnova za izenačevanje cen električne energije, niti ne za uvedbo enotnih tarif, ker taki administrativni in neodgovorni posegi v gospodarstvo bi lahko povzročili resne gospodarske težave.

Predsedstvo Republiškega odbora sindikata kovinskih delavcev za Slovenijo

PLENUM ZVEZE NOVINARJEV JUGOSLAVIJE

V tednu tiska bodo prirejene razstave

Reprezentativno razstavo bodo organizirali v Beogradu - Letos so se mednarodni stiki novinarjev znatno razširili

Beograd, 4. okt. (Tanjug). — Na razširjenem plenumu upravnega odbora Zveze novinarjev Jugoslavije, ki je bil danes v Beogradu, so obravnavali dejavnost novinarske organizacije v letošnjem letu, kakor tudi dosedanje priprave na Teden tiska, ki bo v drugi polovici prihodnjega meseca.

Predsednik Zveze novinarjev Jugoslavije Stojilko Stojiljković je poudaril v svojem poročilu, da je bil pred desetimi leti, 3. oktobra 1945, prvi sestanek pripravljalnega odbora za obnovo novinarske organizacije v osvobodjeni Jugoslaviji. Govorec o razvoju našega tiska v minulih desetih letih, je rekel, da je novinarska organizacija dosegla zavidanja vredno raven, pridobila si je ugled, da lahko sodeluje v obravnavanju slehernega problema, ki se tiče tiska in novinarskega poklica.

Tajnik Zveze novinarjev Jugoslavije Rudi Štajduhar je poročal o organizacijskih problemih in o dejavnosti organizacije v letošnjem letu na splošno, kakor tudi o mednarodnih stikih jugoslovskega novinarstva. Poudaril je, da so vsa bistvena organizacijska vprašanja v glavnem urejena in da organizacija aktivno dela na vsestranskem strokovnem

hkrati proslavili desetletnico jugoslovske novinarske organizacije, spričo česar so si Teden zamislili kot široko politično in družbeno akcijo. V zvezi s tem so v Sloveniji sklenili pri tiskovni komisiji SZDL ustanoviti poseben odbor, ki bo pripravil Teden tiska.

V posameznih republikah nameravajo prirediti predavanja o tisku po šolah, medtem ko bodo dijaki obiskali tiskarne. V Beogradu bodo organizirali reprezentativno razstavo, posvečeno razvoju novinarstva v naši državi, hkrati pa bodo na njej prikazali tudi tehnične uspehe uredništva časnikov, agencij in radijskih postaj. Manjše razstave bodo priredili tudi v drugih mestih. Razen tega bo izšla posebna številka časnika »Naša štampa«.

Na plenumu so sklenili, da bodo predvsem okrepili skrb za specializacijo novinarjev za gospodarske probleme, kakor tudi, da se bodo vse novinarske organizacije čim bolj potrudile v pripravah na Teden tiska. V tem Tvedu bodo posvetili posebno pozornost tudi lokalnim časnikom.

OB SESTANKU SVETA TRGOVINSKIH ZBORNIC VELIKIH MEST IN INDUSTRIJSKIH SREDIŠČ

Preskrba mest

Predvčerajšnjim je bil zaključen v Beogradu sestanek Sveta trgovinskih zbornic velikih mest in industrijskih središč. Po večurni razpravi so sklenili, da bi bilo treba rešiti vprašanje, kako bi se lahko dobilo dovoza blaga in preskrbi mest. Pri tem ne bi smeli pozabiti na cene in kupno moč prebivalcev velikih mest in industrijskih središč. Da bi pa to dosegli, morajo trgovinska podjetja pokazati več razumevanja za splošne napore, da bi stabilizirali trg.

O tem je bilo, na kratko rečeno, govora na razpravi. Če pa bi se ukvarjali z govori in poročili posameznikov, potem bi moral povedati, da je devet desetih trgovinskih predstavnikov iz velikih mest pojasnjevalo objektivne razloge za sedanje stanje na trgu. O lastnih pomankljivostih o predlogih, kako naj bi posamezna vprašanja rešila v okviru zbornice in mest, o znižanju cen in posvojenju morali je bilo malo govora, o potrošnikih zaradi katerih trgovino imamo — pa najmanj.

Nihče ne zanika, da so objektivne težave in da je treba odprta vprašanja rešiti, bodisi z zakonitim predpis ali z vlaganjem investicij. Trgovci so do cela prepričljivo dokazovali, da je vzdrževanje tovornih vozov drago, da je vskladičenje sadja v neopremljenih skladiščih tveganje, dolgotrajen prevoz z železnico pa več kot škodljiv. Toda maločko govori o lokalni konkurenci in pehanju za dobičkom navijanju cen pri odkupu, neupravičenih stroških in odnosu do potrošnika itd. Navedeni so bili primeri, da so morali blago vreči stran, toda nihče ni povedal, da je kako podjetje v sodelovanju z bližnjo zadrugo ali s proizvajalcem zgradilo delavnico za predelavo sadja in sočivja, da bi se tako spoznili učinkovitu blaga. Razloženo so bile analize prevoznih stroškov in marže, ni pa bilo niti besedice o tem, kako na prodajno ceno

posameznega blaga vpliva 14% dobička veletrgovcev in 50% dobička trgovcev na malo. Nihče ni niti omenil formiranja grozističnih trgov na velikih proizvodnih področjih, kar je predpisano z uredbo o trgovinskih dejavnosti, kakor tudi z drugimi predpisi, ki še niso uveljavljeni.

Vtis imamo, da so tudi tokrat trgovinska podjetja in predstavniki zbornice pozabili, da je moč mnogo vprašanj rešiti v okviru mest samih in okrajne, na katerih področjih delujejo. Če bi zbornice izpričale več pobude glede dovoza blaga in boljše preskrbe mest, ne bi zdel sindikalne podružnice pošiljale svojih predstavnikov v vase in mesta kupovati krompir, zelja, čebule itd. za svoje članstvo. To delstvo ni za trgovino prav nič pohvalno. Na prste lahko prešteveno tista podjetja s sadjem in zelenjavo, ki so poslala svoje predstavnike v zadrugo, da bi se pomenili s proizvajalci o odkupu in jim pomagali, vemeriti kmetovanje na tiste vrste blaga, ki ga mesto potrebuje. V prihodnje se bodo morala podjetja za promet s kmetijskimi pridelki bolj usmeriti na skupno delo v okviru zbornice in okrajnih ljudskih odborov, skupno vlagati sredstva za izboljšanje trgovine ter sama prositi potrošnike za pomoč v sodelovanju.

Sestanek Sveta trgovinskih zbornic velikih mest je pokazal, da so takšni razgovori med trgovci koristni. N. DJ.

PROBLEM RAZOROZITVE V ZENEVSKEM VZDUŠJU (II)

PRED LETNO KONFERENCO BRITANSKE KONSERVATIVNE STRANKE

POSTOPNI KORAKI

Oblaki nad Bournemouthom

OD NAŠEGA STALNEGA PISNIKA

London, 4. oktobra. — V sredo se bo začela v Bournemouthu redna letna konferenca konservativne in unionistične stranke Velike Britanije, prva po zmagi konservativcev na parlamentarnih volitvah in po odhodu Winstona Churchilla iz vodstva.

Lanska konferenca je bila bolj manifestacijska kakor delovne značaja. Letos je, čeprav konservativci običajno raje kakor lauristi ploskajo na svojih sestankih, pričakovati vendarle malo spreminjen vzdušje. Poskanja in pozdravov bo dosti tudi v Bournemouthu, toda nebo je precej oblačno. Kakorkoli že, plogarske politike, kritika vladne Bele knjige o zadevi Maclean in Burgess itd.

Vse to seveda ne pomeni, da je v stranki prišlo do kakih hujših spopadov, vsekakor pa dokazuje, da se je vlada znašla pred dokaj zapletenimi problemi in da o vrsti vprašanj ne stoji na docela enotnem stališču. S tem tudi razlagajo odlaganje sprememb v vladi, čeprav so le-te bili že nekajkrat napovedani. Tu sodijo, da želi Eden najprej zagotoviti enotnost gledišč o vladni politiki, potem pa se bo šle lotil prenosne vlade.

večanje življenjskih stroškov, s tem pa bi se zaostrila tudi kritika vladne gospodarske politike. Če povprečje življenjskih stroškov za leto 1947 označimo z indeksom 100, potem je znašalo to povprečje julija in avgusta letos okrog 150.

Politika »zategovanja pasu« oziroma »kreditne discipline«, kakor jo tu imenujejo, za ka-

Butler

tero se zavzema Butler, res ni popularna. Vendar pomeni delu britanske javnosti najboljše pot, da bi se izognili gospodarski krizi. Za drugi del, za opozicijo pa bo ta politika dobra priložnost, da bodo lahko ugotovili, da konservativci niso izpolnili svojih predvolilnih obljub.

D. Blagojević

Nikakršnih pomembnejših sprememb v letošnjem tržaškem proračunu

Trst, 4. okt. — Tržaški listi posvečajo danes precejšnjo pozornost področnemu proračunu za finančno leto 1955/56, ki ga je sinoči predložil vladni generalni komisar za tržaško ozemlje dr. Palamara. Splošne postavke proračuna predvidevajo v letošnjem finančnem letu 33.970.000.000 lir stroškov, medtem ko je lanski proračun znašal 38.221.200.000 lir izdatkov. Pri tem je treba upoštevati, da so bile v lanski proračun vključene številne postavke izrednega značaja v skupnem znesku 4.653.000.000 lir ter da je bila v letošnjem proračunu vključena ena milijarda lir kot predujem na račun rotacijskega sklada. Končno je treba upoštevati, da bo v tem letu 1.101.000.000 lir manj stroškov zaradi zmanjšane števila uslužbencev, ki jih je zaposlila še bivša zavezniška vojaška uprava.

To torej pomeni, da bo v letošnjem finančnem letu ostalo na razpolago za razne druge postavke 502.800.000 lir več kot lani. Občutno znižanje stroškov v letošnjem proračunu gre predvsem na račun »prostovoljnega izstopa« okoli 1500 bivših uslužbencev zavezniške vojaške uprave, ki so raje sami zapustili svoja službena mesta, kot pa da bi bili nekaj mesecev kasneje odpušteni.

Slovenske občine bodo v letošnjem finančnem letu dobile nekaj več nakazil kot lani. Medtem ko je vladni komisariat nazkazal za kritje lanskega deficita 56,3 milijona lir, bo letošnje kritje znašalo skupno 89,5 milijonov lir. Občutno so se povečale postavke za razna javna dela v slovenskih občinah, ki bodo v

tem letu dosegle 191,5 milijonov lir proti 80,5 milijonov v lanskem letu. Če upoštevamo kritje deficita in stroške za javna dela, tedaj ugotovimo, da bodo slovenske občine Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina dobile 144,2 milijona lir več kot lani.

Ko je govoril o razvoju industrije na tržaškem področju je vladni komisar izjavil, da je neka družba zaposlila za 2 milijardi lir posojila, katere bi porabili za gradnjo nove tovarne papirja pri Štivanu. Tovarna papirja bi izkoriščala vodo Timava pred izlivom v morje ter bi zaposlila kakih 400 delavcev. Vest je vzbudila precejšnjo pozornost predvsem v devinsko-nabrežinski občini, saj je o tem vprašanju razpravljala tamkajšnji občinski svet že pred dvema letoma. Takrat se je večina občinskih svetovalcev izjavila proti gradnji tovarne papirja, kajti prevladovalo je mnenje, da bi taka tovarna papirja zaposlila predvsem tujo delovno silo, kar bi pripomoglo k nadaljnjemu raznarodovanju devinsko-nabrežinske občine.

Kljub znižanju stroškov je letošnji proračun ostal v bistvu isti kot lani, saj ne predvideva nobenih večjih izdatkov v produktivne namene, temveč se omejuje na časna dela, ki lahko le trenutno vplivajo na zaposlenost tržaškega prebivalstva. Zato prevladuje v Trstu mnenje, da ne bo proračun niti v najmanjši meri pripomogel k dvigu tržaškega gospodarstva ter da so vsote, ki jih proračun predvideva za javna dela in socialno skrbstvo, le injekcije, ki naj podaljšajo njegovo umiranje.

Eden

skanje vendarle ne bo moglo povzročiti v stran občutka zaskrbljenosti spriču težav, ki se v zadnjem času kopičijo pred konservativno vlado.

Dnevni red je obsežen in zajema v glavnem vse probleme britanskega političnega življenja. Terenske organizacije stranke so predložile konferenci skupno 292 resolucij, toda debatirali bodo samo o kakih šestnajstih.

Za vzdušje pred konferenco so značilne govornice o spremembah v Edenovi vladi, ki spremljajo pripombe na račun počasnosti v zvezi s tem, dalje »slabnamantne vestii o nesoglasjih med Edenom in Butlerjem glede go-

spodarske politike, kritika vladne Bele knjige o zadevi Maclean in Burgess itd. Vse to seveda ne pomeni, da je v stranki prišlo do kakih hujših spopadov, vsekakor pa dokazuje, da se je vlada znašla pred dokaj zapletenimi problemi in da o vrsti vprašanj ne stoji na docela enotnem stališču. S tem tudi razlagajo odlaganje sprememb v vladi, čeprav so le-te bili že nekajkrat napovedani. Tu sodijo, da želi Eden najprej zagotoviti enotnost gledišč o vladni politiki, potem pa se bo šle lotil prenosne vlade.

Na konferenci v Bournemouthu bo, kot vse kaže, prevladovala gospodarska problematika. Spriču kritičnih motenj v ravnovesju med britanskim uvozom in izvozom, spriču poostrene nemške konkurence na svetovnem trgu in uvoznih omejitev v Novi Zelandiji in Avstraliji, posebno pa še spriču »pomankanja dolarjev«, je gospodarska politika Edenove vlade prišla v delikaten položaj.

Trdijo, da je Butler v želji, da bi obvaroval britansko gospodarstvo nevarnejših kritičnih pretresov, pripravljen povečati sedanjo obrestno stopnjo za bančne kredite kar do 60% ter zmanjšati državne subvencije farmarjem in subvencije občinam za vzdrževanje nizkih stanovanjskih najemnin.

Ta ukrep bo, če ga bodo sprejeli, povzročil nadaljnjo podražitev hrane, in sicer v glavnem mesa, mleka in jajc. Znižane subvencije občinam bi povzročile prav tako podražitev najemnin, kar bi prizadelo kakih tri milijone družin. Razen tega pričakujejo, da bo vlada prisiljena zmanjšati načrte glede modernizacije cest, stanovanjske izgradnje itd.

Uveljavljenje vseh teh ukrepov bi povzročilo nadaljnje po-

Islamski kongres obsoja politično dejavnost na verski podlagi

Kairo — V povojni politični dejavnosti se kar naprej pojavljajo načrti in koncepcije o potrebi po zbiranju muslimanskega sveta v celoti. Pri tem zmeraj apelirajo na muslimanska verska čustva, na medsebojno solidarnost in na potrebo po dejavnosti skupni vlogi muslimanskih držav in verskih skupnosti. Cilj vseh teh načrtov je bil običajno vzbujati najbolj reakcionarna verska in mračnija čustva, zlorabljati vero v politične namene, na ideoloških torišču pa snovati nazadnjaško panislamskično versko in politično gibanje.

Najčistjši izraz takšnih nazorov smo videli ob pakistanski ustanovitvi organizacije »Motamar al Islam«. Ta, na videz verska organizacija je kmalu pokazala svoje pravo lice in postala najčistjša agentura posameznih veselij, ki so jo hotele izkoristiti za rovarjenje v tako imenovanem komunističnem svetu. Vojni zločinec, jeruzalemski muftija Husaini je deloval v tej organizaciji proti naši državi. Egiptovsko vojaško gibanje se je ob obračunu z »Muslimanskimi brati«, ki so z uboju in nasiljem hoteli prevzeti oblast v Egiptu, sr-

dito spopadlo z reakcionarnim panislamskičnim gibanjem. Egipčani so ubrali drugo pot. Lani je Naser prevzel pobudo za sklicanje tako imenovanega Islamskega kongresa, prek katerega naj bi organizirali sodelovanje med številnimi muslimani na svetu. Govoreč o tem v svoji knjigi »Filozofija revolucije« navaja Naser o številnem stanju muslimanov naslednje podatke: 80 milijonov v Indoneziji, 50 milijonov na Kitajskem, več milijonov v Malaji, Siamu in Burmi, kakih 100 milijonov v Pakistanu, nad 100 milijonov na Srednjem vzhodu, 40

milijonov v ZSSR in še nekaj milijonov v daljnih deželah.

mi dvoma, da Naserova vlada in on posebno pod globokim vtisom teh podatkov ne želita, da bi se še enkrat pripetilo, da bi razne muslimanske skupnosti v tujini skušale osoboditi sedanji egiptovski režim kot brezverce oziroma nasprotnike islama. V tem je tudi glavni vzrok, da je postal ugledni član Revolucionarnega sveta Anwed Sadat generalni tajnik Islamskega kongresa, katerega dejavnost bi Egipčani radi usmerjali po novi poti.

V razgovoru z majorjem Aminom Šakirov, enim izmed najuglednejših članov egiptovskega gibanja svobodnih oficirjev in pomočnikov generalnega tajnika Islamskega kongresa, je bilo moč zvedeti nekaj več, in določnejšega o ciljih te organizacije. Amin Šakir je rekel, da mora biti vsak musliman predvsem lojalen državljan dežele, v kateri živi, dejavnost Islamskega kongresa pa nikoli ne bo dobila nobenih lastnosti političnega gibanja. Vsi, ki bi radi izkoristili vero v politične namene, se po mnenju Amina Šakira lotevajo zločinske dejavnosti.

SPLOŠNE VOLITVE V INDOEZIJI

Nacionalistična stranka vodi Ali Sastroamidjojo bo brčkone spet predsednik vlade

Djakarta, 4. okt. (AP). Kazno je, da bo Ali Sastroamidjojo ponovno predsednik indonezijske vlade. Njegova nacionalistična stranka je zmeraj krepko vodila na prvih splošnih volitvah v Indoneziji.

Dosedanji neuradni volilni izidi: nacionalistična stranka 6.814.820 glasov, KP Indonezije 4.878.773 glasov, muslimanski pravoverni radikali 5.137.687 glasov, muslimanska stranka »Masjdumic 3.882.299 glasov.

Približno poldrug milijon ostalih prešteti glasovnic odpade na

186 drugih strank ali na posamezne kandidante za parlament, ki šteje skupno 260 mest.

Največ glasov je bilo dosej prešteti na Javi, najbolj naseljenem otoku med 3000 otoki Indonezije. Java bo imela v parlamentu 168 poslancev.

Volitve so se začele minul četrtek in bodo trajale še več tednov na drugih oddaljenih otokih.

OB PROCESU PROTI PARTIZANOM NADISKE DOLINE

Pismo slovenskih županov predsedniku italijanske vlade

predsedniku italijanske vlade

Trst, 4. okt. — Do sramotnega procesa, ki ga pripravljajo v Vidnu proti partizanom briško-beneškega odreda, so zavzeli svoje stališče tudi vsi slovenski občinski svetovalci tržaškega ozemlja, ki predstavljajo vse Slovence na tržaškem področju, ne glede na njihovo politično pripadnost.

Stirje slovenski župani in slovenski zastopniki v tržaškem občinskem svetu so v imenu vseh slovenskih občinskih svetovalcev naslovili pismo predsedniku italijanske vlade Segniju, v katerem ga opozarjajo na škodljive posledice, nastale zaradi procesa proti partizanom Nadizke doline in ki bi spremenile mirno sožitje in spoštovanje med Slovenci in Italijani na vzhodnih mejah italijanske republike.

Slovenski župani in svetovalci v svojem pismu ugotavljajo, da so se ljudje, proti katerim je deset let po končani vojni naperjen proces, uprli nacističnemu okupatorju in njihovim fašističnim kolaboracionistom, tako kot je to storilo italijansko prebivalstvo v drugih pokrajinah države. Današnji občutenci so se borili v izredno težkih okoliščinah, in sicer v rednih vojaških oddelkih.

Borci, ki so danes na zatožni klopi, nadaljuje pismo, so bili sestavni del osvobodilnega in odporniškega gibanja in so premagali fašizem in osvobodili svojo zemljo ter Italijo nacizma. Tako so prinesli svoj delež tudi k uveljavitvi načel, ki so v ustavi nove italijanske republike. Zaradi tega župani in občinski svetovalci menijo, da je proces, ki ga pripravljajo proti omenjenim partizanom v nasprotju s črko in duhom čl. 16 Mirovne pogodbe, prav tako pa tudi nasprotuje Londonskemu sporazumu.

Pismo zaključuje s pozivom na predsednika italijanske vlade, da bi upošteval razloge, ki so v pismu navedeni ter da bi zaradi brezmiselnega podžiganja narodnostne mržnje podvezl ukrepe, ki odgovarjajo človeški vesti ter pravnemu in dejanskemu stanju.

Mikojan odpotoval iz Jugoslavije

Beograd, 4. okt. (Tanjug). — Prvi podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan je danes po dvotedenskem bivanju v Jugoslaviji zapustil Beograd. G. Mikojan je s svojo soprogo in sinom prebil pri nas svoj letni oddih.

Na beograjski železniški postaji so se od njega poslovili: podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Aleksander Ranković, državni podtajnik za zunanje zadeve Veljko Mičunović, generalni tajnik predsednika republike dr. J. Že Vilfan in drugi. Ob slovesu je bil navzoč tudi sovjetski veleposlanik v Beogradu g. Firjubin.

Pismo so podpisali župani devinsko-nabrežinske, dolinske, repentaborske in zgoniške občinske svetovalci v tržaškem občinskem svetu dr. Jože Dekleva, Marija Bernetič, Franc Gombač in dr. Josip Anicletto ter svetovalec dr. Jože Škrk in Drago Legiša.

G. Mikojan je odpotoval iz Beograda s posebnim vlakom. Do jugoslovanske meje ga je spremljal podpredsednik Sabora LR Hrvatske, Karlo Mrzović.

Za skupno politiko Francije in Španije

New York, 4. okt. (AFP). — V uvodniku, posvečenem položaju v Maroku »New York Herald Tribune«, danes piše, da je to vprašanje zamotano za Francijo zaradi stališča Španije.

»Nujno potrebno je, da se Francija in Španija v sedanji kritični fazi razvoja dogovorijo v Severni Afriki odločita za skupno politiko«, meni ta časnik.

Stavski svet je poln ulemov, šejkov in hodž, nima pa dovolj zdravnikov in prosvetnih delavcev. V Indoneziji ima 80 milijonov prebivalcev samo 800 zdravnikov. Zato je Islamski kongres na lastne stroške povabil v Kairo 300 študentov iz Indonezije, Pakistana, Burme, Nigerije, Jemena, Afganistana in drugih dežel. Na fakultetah kairske univerze jih študira 250, samo na verski šoli Al Azharu pa 50. Kongres tudi namerava upostaviti kulturna središča v posameznih muslimanskih državah. Njihova naloga bo prosvetna, zdravstvena, tehnična in druga dejavnost med muslimani. LR Kitajska je privolila v upostavitve dveh takšnih kulturnih središč.

V nasprotju z dosedanjimi muslimanskimi organizacijami, ki so bile zmeraj protikomunistične, želi islamski kongres upostavitvi sodelovanje tudi z muslimani v ZSSR. Zato namerava Anuar Sadat obiskati Moskvo in posamezne evropske dežele, v katerih žive muslimani. Takšni so sedanji cilji Islamskega kongresa. Ali jih bo do kraja načelno uresničil, je odvisno predvsem od razvoja položaja v Egiptu.

ZDRAVKO PEČAR

Zlati pokal U Nuja baletu Narodnega gledališča

Beograd, 4. okt. Predstavniki burmanskega veleposlaništva v Beogradu so danes izročili zlati pokal baletu Narodnega gledališča v Beogradu. Pokal je darilo burmanskega predstavnika U Nuja našim baletnim umetnikom. U Nu je med svojim obiskom v naši državi prisotvoval baletni predstavi Čajkovskega »Ladodje jezero« v Narodnem gledališču.

Z VSEH STRANI SVETA

RAFIKACIJA POGODBE SZ-VZHODNA NEMCIJA
Moskva, 5. okt. (TASS). Prezidi Vrhovnega sovjeta ZSSR je sklenil ratifikirati pogodbo o odnosih med SZ in Vzhodno Nemčijo, ki je bila 20. septembra podpisana v Moskvi.

NEURJE NAD ANKARO
Ankara, 5. okt. (AFP). Sinoči je nad Ankaru divjal hudo neurje, ki sta ga spremljala toča in veter. Več tisoč hiš je bilo poplavljenih in številne hiše so morale izprazniti. Večina ulic je poplavljenih. Človeških žrtev ni bilo.

PREGLED TARIFNIH SPORAZUMOV
Washington, 5. okt. (Reuter). ZDA so revidirale tarifne sporazume z Italijo, Turčijo, Perujem in Južno Afriko, da bi lahko te dežele umaknile ali spreminile konecije na ameriški uvoz v vrednosti približno 3 milijonov dolarjev. Te štiri dežele pa naj bi zmanjšale carino na ameriške izdelke v vrednosti približno 15 milijonov dolarjev.

VLADE TUD DEŽEL SO PROŠLE ZA REVIZIJO V SKLADU S SPLOŠNIM SPORAZUMOM O TRGOVINI IN TARIFAH IZ LETA 1947.

IZVOZ URANA
Washington, 5. okt. (Reuter). Predsednik ameriške komisije za atomsko energijo Louis Straus je izjavil, da bodo ZDA lahko dobavile celozmorski deželam precejšnje količine urana. S tem je odgovoril uglednemu norveškemu znanstveniku Gunnaru Randersu, ki je nedavno naslovil na ZDA prošnjo, naj odločijo o prodaji urana evropskim deželam, ki bi ga uporabljali za pogon sedanjih in bodočih atomskih central v Evropi.

INDIJA POMOČ ZDA POPLAVLJENCEM
New Delhi, 5. okt. (AFP). Vlada ZDA je podarila Indiji 20.000 ton žita, ki ga bodo brezplačno razdelili žrtvam nedavnih poplav. Ameriška vlada bo plačala prevozne stroške. Ameriški Idčel kritik pa je ponudil indijskemu Eddeemu križo kot pomoč poplavljenemu zdravila v vrednosti 50.000 dolarjev.

JAPONSKA ŽE DRUGI TAJFUN V ENEM TEDNU
Tokio, 5. okt. (Reuter). Danes je divjal nad Japonskim morjem tajfun in razdeljal zahodno Japonsko. To je že drugi tajfun v enem tednu. Dosele je niso ugotovili, koliko žrtev

je terjal in koliko škodo je napravil na otokih Šikoku in Kiu Šiu.

HOOPER V TOKIU
Tokio, 5. okt. (AFP). Ameriški državni podtajnik Herbert Hoover je prisel v Italijo v Tokio, od koder odpotuje v Singapur na konferenco držav »Colombo« načrta. Na Japonskem bo ostal dva dni, da bi s odložitimi državljaki razpravil o različnih južnoazijskih vprašanjih, zlasti o tehnični in finančni pomoči deželam v tem delu sveta.

SIRIJA EGIPT BO DOBAVLJAL OROŽJE
Damask, 5. okt. (Reuter). Državni podtajnik egiptovskega obrambnega ministrstva general major Hassan Ragab je izjavil v Damasku, da bo Egipt dobavljal Siriji moderno orožje. Pripomnil je, da je bil v tem oziru že dosežen sporazum s sirskimi oblastmi. Hassan Ragab potoje v CSR, kjer bo sodeloval v izvajanju egiptovsko-čehoslovaškega sporazuma o dobavi orožja Egiptu.

SEVERNI VIETNAM ŽRTEV TAJFUNA
Hanoi, 5. okt. (AFP). Število severnih Vietnamcev, ki so med tajfunom, ki je divjal 26. septembra v Severnem Vietnamu, izgubili življenje, je naraslo na 337.

Z=A=D=N=J=E=V=E=S=T

ZANIMIVA STATISTIKA

TISKOVNA KONFERENCA AMERISKEGA ZUNANJEGA MINISTRA DULLESA

Zahod pojde enoten v ženevo

Odgovor na Bulganinovo pismo o razorožitvi bodo prepustili Eisenhowerju

Washington, 4. okt. (AP). Ameriški zunanji minister John Foster Dulles je izrazil danes na tiskovni konferenci upanje, da bo na četvertem sestanku zunanjih ministrov v Ženevi storjen pozitivna korak k zadržitvi Nemčije. Dulles je, da nikdar ni bilo take skandalskega sestanka zunanjih ministrov, kakršna je vladala med sedanjimi razgovori z Macmillanom, Pinayem in von Brentanom. Po njegovih besedah bo Ženeva tiel kakor kdaj kol prej.

Washington, 4. okt. (AP). Ameriški zunanji minister je zatem dejal, da je Molotova opozoril, da do bave orožja iz vzhodnoevropskih držav Srednjega vzhoda ne bodo prispevale k zmanjšanju napetosti. Po Dullesovem mnenju Egipt in Čehoslovaška še nista določila podrobnosti sporazuma o dobavi orožja in da še ni znano, za katere vrste opreme gre. Zato še ni moč reči, kakšne bi bile posledice oboroževalnega tekmovanja na Srednjem vzhodu.

Dulles je omenil, da je na tiskovni konferenci dne 30. avgusta, govoroč o eventualnih dobavah orožja iz vzhodnoevropskih držav arabskim deželah, rekel, da so arabske dežele neodvisne države in zato lahko delajo v tem vprašanju, kar žele, da pa z glediščem odnosa med ZDA in ZSSR takine dobave orožja ne bi prispevale k zmanjšanju napetosti. Dodal je: »Težko je kritizirati dežele, ki se čutijo ogrožene in zato iščejo orožje, o katerem iskreno mislimo, da jim je potrebno za samoohrambo, vendar na drugi strani močno domnim, da bi v sedanjih pogojih katerakoli dežela mogla doseči varnost s tekmovanjem v oboroževanju.«

Administrativni in proračunski odbor je izvolil za podpredsednika irškega delegata Kadima Kalara, za poročevalca pa filipinskega delegata Maura Mendesa.

SLAVNOSTNA PREDSTAVA ZA SOVJETSKO GOSTE

Beograd, 4. okt. (Tanjug). V jugoslovenskem dramskem gledališču je bila nočjo na čast delegacije Vrhovnega sovjeta ZSSR uprizarjena drama Maksima Gorkoga »Jegar Buličev«, ki so ji prisostvovali vsi člani sovjetske parlamentarne delegacije, s predsednikom Zveznega sovjeta Aleksandrom Volkovim na čelu.

Popoldne je sovjetska delegacija obiskala Narodni muzej in Muzej narodnoosvobodilne borbe, kjer se je zadržala okoli 2 uri.

ČESTITKE ČU EN LAJA

Peking, 4. okt. (Nova Kitajska). — Ansambel jugoslovenskih narodnih plesov in pesmi »Kolo« je nastopil nočjo v Pekingju. Prizidevale so se tudi predsednik vlade Ču En Laj s podpredsednikom Uan Fuom, nadalje podpredsednika stalnega komiteja narodnega kongresa kitajskega naroda Sen Čun Ja in Čen Su Tung, kakor tudi cela vrsta kitajskih državnih voditeljev, predstavnikov množičnih organizacij ter javnega in kulturnega vanjski veleposlanik Vladimir Popović. Po predstavi je kitajski premier Ču En Laj prisel na oder, kjer je pozdravil člane ansambla in jim čestital za uspešno izvedeni program.

MARŠAL PAPAGOS UMRL

Atene, 4. okt. (Tanjug). — Sinoli ob 23.30 je v 72. letu starosti preminul predsednik grške vlade maršal Aleksander Papagos, ki mu je bolezen že več mesecev preprečevala opravljati državniške pose.

NOVA LIBANONSKA VLADA

Beirut, 4. okt. (AFP). Libanonski parlament je nočjo izglasoval zaupnico novi vladi, ki jo je sestavil Rašid Karam.

SVETOVNI KONGRES NACELNIKOV GLAVNIH MEST ZA OKREPITEV MIRU

so jugoslovenski narodi storili vse, kar je bilo v njihovih močeh — je izjavil Miloš Minić

Rim, 4. okt. (Tanjug). Na svetovnem kongresu načelnikov glavnih mest v Firenci je danes govoril predsednik LO Beograda Miloš Minić. Izrazil je prepričanje, da bo kongres predstavnikov glavnih mest koristil sodelovanju in razumevanju med narodi ter ostvaritvi miru, ki ga človeštvo mora doseči, ne oziraje se na razlike in ideologije in družbenem redu. Potem ko je omenil strahote, ki so jih v minuli svetovni vojni pretrepala glavna mesta in med njimi tudi Beograd, je predsednik Miloš Minić poudaril, da bi ta mesta zadela še hujša usoda v eventualni novi vojni sprlo uničujoče moči modernega orožja. Dejal je, da se izboljšuje zduševje v mednarodnih odnosih in popušta medsebojna nezaupanje, ki izvira iz dobe hladne vojne. Jugoslovenski narodi, je dejal Miloš Minić, so zadovoljni in ponosni, ker niti oni niti jugoslovenska vlada niti v najtežjih trenutkih mednarodne napetosti niso izgubili upanja, da bo človeštvo stopilo na pot mira. In da Jugoslavija ni zapustila nobene priložnosti, da ne bi prispevala svojega deleža za zmanjšanje napetosti v svetu.

Ko je na koncu izrazil upanje, da so vsi načelniki glavnih mest sliozni glede potrebe razvijanja sodelovanja in razumevanja med narodi, je Miloš Minić poudaril, da bo kongres s tem dal svoj delček k splošnim naporom za svetovni mir.

PRIPRAVLJENOST ALŽIRCEV ZA RAZGOVORE S FRANCOZJI

New York, 4. okt. (AP). Vodja alžirskega nacionalnega gibanja Mešali Hadz, ki živi v izgnanstvu, je izjavil, da je njegova skupina pripravljena na prenehanje z boji v Alžirju in začetki s francoskimi predstavniki razgovorov za »mirno in prijateljsko« reševanje alžirskega vprašanja.

RAZGOVORI MARŠALA HARDINGA IN MAKARIOISA

Nikozija, 4. okt. (Reuter). Novi guverner Cipra letalski maršal John Harding se je danes v Nikoziji sestel z mitropolitom Makariosom. V skupnem komunikatu, ki je bil izdan po sestanku, je rečeno, da sta izmenjala gledišča o bodočnosti te britanske kolonije in da se bosta ponovno sestala.

NAPAD NA POLICIJO

Nikozija, 4. okt. (AFP). Skupina zakrinkanih oseb je nočjo napadla komisariat v Levkoniku. Razorožila je policijske organe in zaplenila orožje ter radijsko postajo. Britanske vojske sile preiskujejo zadevo.

TEDEN OTROKA NA GORENJSKEM

Posvetovanje o problemih delavske mladine

Kranj, 4. okt. — V Kranju so odprli v Zlatem polju v nedeljo štiri otroška igrišča, ki so jih pomagali zgraditi prebivalci tega naselja s prostovoljnimi delom, medtem ko je ostalo prispevala Zveza prijateljev mladine.

Tudi kolektiv Mestnega gledališča v Jesenic, ki predvaja za mladino otroško igrjo »Trnjačica«. Obiskali bodo Kranj, Škofjo Loko in Trzinč.

Delegacija OLO Kranj se je vrnila iz Avstrije

Kranj, 4. okt. — Danes ponoči se je vrnila iz Avstrije petčlanska delegacija OLO Kranj, ki se je pod vodstvom predsednika OLO Mirana Košmelja tamkaj mudila zaradi ureditve pašniških pravic koroških kmetov na nekaterih naših obmejnih planinah.

Po tridnevnem razgovoru z zastopniki koroške deželne vlade in okrajne agrarne oblasti v Beljaku sta prišli delegaciji do enakih stališč in formulirali enotne predloge o ureditvi teh vprašanj. To listino bo potrdil še OLO na svoji prvi prihodnji seji.

Sto petdeset koroških kmetovalcev — interesentov za pašnike na naših planinah — je bilo zelo zadovoljnih s potekom razgovorov in razumevanjem, ki ga je pokazala naša delegacija z ureditvijo tega obmejnega pašniškega problema.

V nedeljo v Črnomelj na turistični dan

Agilno črnomaljsko Turistično društvo bo počastilo 50-letnico organiziranja turističnega delovanja v LRS s Turističnim dnevom, ki bo v nedeljo 9. oktobra.

Tlakovanje cest skozi gornji del Ribnice

Komunalna dejavnost je v Ribnici šele na jesen nekoliko oživila. Nadajočijo tlakovanje ceste skozi gornji del trga in v Straški ulici. Železniško-transportno podjetje iz Ljubljane investira tlakovanje 250 m dolge ceste ob nakladalnih rampi in ureditvi rampe. Pred novo postajo pa bodo asfaltili 100 m obsegujoč prostor. Stroški za to so preračunani na 10 milijonov dinarjev.

NAŠ ROD RASTE HITREJE OD NAŠIH DEDOV

Dobro razvit fant 14 let ne bi mogel obleči oklepa viteza iz 16. stoletja. Naši klobuki, obleke, rokavice in čevlji so večji, kakor so jih nosili naši dedi in pradedi. Novorojenček naših dni je težji od novorojenčka iz leta 1900. Če primerjamo naše otroke z otroki pred 70 leti, bomo videli, da so zdaj 5 let stari otroci po svojem razvoju enaki prejšnjim 7-letnim otrokom. To pomeni, da zdaj ljudje rasto, se razvijajo in dozorevajo hitreje kakor nekoč, pozneje se pa tudi postarajo.

Če bi naš mladenič iz leta 1900 sedel na klopi, ki jo sedaj imajo mladi, bi bil 50 let star. Če bi naš mladenič sedel na klopi, ki jo sedaj imajo mladi, bi bil 50 let star. Če bi naš mladenič sedel na klopi, ki jo sedaj imajo mladi, bi bil 50 let star.

Kako pa je z našimi ljudmi oziroma mladino? Proučevanja

so pokazala, da je naša mladina težja, bolj razvita in čvrstejša, kakor je bila pred 50 leti. Naši fantje in dekleta so večji, postavljajo se bolj razviti in čvrstejši. Med anketirano mladino v Beogradu do 25. leta je 27% fantov in 43% deklet, ki ne znajo plavati. V XVI. mesečni gimnaziji ne zna plavati 18% dijakov in 40% dijakin. Pri starejših ljudeh je ta odstotek mnogo večji. Med 40 in 48 let stari ljudje ne zna plavati 38% moških in 75% žensk.

Ti podatki kažejo, da je naša mladina v svojem razvoju v primerjavi z roditelji in dedi napredovala, da pa pogojem, ki jih imamo za njeno telesno vzgojo, še ne izkoriščamo tako, kakor bi jih morali. Od telesne vzgoje pa je odvisen pravilni razvoj mladine.

Se leta 1950 ni imela Ljubljana kam shranjevati hrkovino. Končaj so jo vozili na Rakovo ježo za Mestnim logom in jo tam pokopavali.

Se leta 1950 pa so dogradili v Zalogu pri Ljubljani kafilerijo (to je napravo za predelovanje hrkovine v močna krmila), s čimur so se začeli izdelovati nekakrat večjemu mestu kot je Ljubljana. Kafilerija lahko predela v treh urah dva kadavra, Krmilo, ki ga predelajo iz trupel, vsebuje 95 odstotkov prebavljivih beljakovin, ki jih živina močno potrebuje.

Če bi imeli avtomobil, bi lahko mrhovino vozili iz vse Slovenije, in s tem seveda močno povečali količino živalske beljakovinske krme. Res da imajo v kafileriji avtomobili, vendar ta ne ustrezajo njihovim zahtevam.

V predelovalnihi bi potrebovali tudi sposobne veterinarske higienike. Teh pa ne morejo dobiti, ker so za nevarno delo slabo stimulirani. Veterinarski higieniki imajo namreč opravka z okuženimi živalmi in zahtevajo zato tudi boljše materiale pogoje.

Prav bi bilo, da bi okrajni ljudski odbor tako koristen zavod podprl, saj bi s tem znatno pomagal kmetom v Sloveniji in rešil mladih živali zlasti v okolici večjih mest.

Če bi imeli avtomobil, bi lahko mrhovino vozili iz vse Slovenije, in s tem seveda močno povečali količino živalske beljakovinske krme. Res da imajo v kafileriji avtomobili, vendar ta ne ustrezajo njihovim zahtevam.

Lep napredek mizarskega podjetja v Dobovi

To soto je delovni kolektiv Mizarskega podjetja v Dobovi pri Brezicah, ki slovi po svojih kakovostnih izdelkih, zlasti okusen in soliden pohištvo, doživel težko pričakovani in zahtevni praznični dan. Ob izdani investicijski okrajni podpori ter s požrtvovalnim lastnim delom je znatno razširil svoje podjetje z dozdavno novega trakta. Posle bo delovni kolektiv, ki je zdaj narasel na 28 ljudi, lahko znatno dvignil proizvodnjo svojih kakovostnih izdelkov ter se tako pridružil v posavsko lesno predelovalno industrijo s krepilnim delemem.

Te podatke je navajal v razpravi na prvem nacionalnem kongresu za zaščito otrok doktor Slaven Smodlaka. R. L.

V Sodražici gradijo novo tovarno lesne galanterije

V Sodražici pri Ribnici, kjer je središče izdelovalcev suhe robe, se pristojni zelo zanimajo za pospeševanje te domače obrti, ki ima lepe možnosti za izvoz. Nedavno se je osamosvojila sodražiška podjetja »Doma«, ki bo lahko sedaj še več storila za razvoj te obrti. Da bi dvignila proizvodnjo strugarskih izdelkov, je kmetijska zadruga sklenila razširiti sedanjo majhno delavnico. Z razmeroma majhnimi investicijami bodo povečali proizvodnjo obehalnikov, podstavkov za svetiljke, proizvodnjo skledic, krogelnic in drugih strugarskih izdelkov, za kar imajo navezane iz ugodne trgovske sike s tujino. Zgradili so že transformator in nabavili potrebne stroje, ki so stali 7 milijonov dinarjev. Sedaj se grade poslopje bodoče majhne tovarne, ki bo zaposlila v svojih obratih in susilnicah 100 ljudi in bo kljub razmeroma majhnim stroškom — 5 milijone — pomemben trden gospodarski temelj nove sodražiške občine.

Ljubljanska kafilerija potrebuje pomoč

Se leta 1950 ni imela Ljubljana kam shranjevati hrkovino. Končaj so jo vozili na Rakovo ježo za Mestnim logom in jo tam pokopavali.

Se leta 1950 pa so dogradili v Zalogu pri Ljubljani kafilerijo (to je napravo za predelovanje hrkovine v močna krmila), s čimur so se začeli izdelovati nekakrat večjemu mestu kot je Ljubljana. Kafilerija lahko predela v treh urah dva kadavra, Krmilo, ki ga predelajo iz trupel, vsebuje 95 odstotkov prebavljivih beljakovin, ki jih živina močno potrebuje.

Če bi imeli avtomobil, bi lahko mrhovino vozili iz vse Slovenije, in s tem seveda močno povečali količino živalske beljakovinske krme. Res da imajo v kafileriji avtomobili, vendar ta ne ustrezajo njihovim zahtevam.

V predelovalnihi bi potrebovali tudi sposobne veterinarske higienike. Teh pa ne morejo dobiti, ker so za nevarno delo slabo stimulirani. Veterinarski higieniki imajo namreč opravka z okuženimi živalmi in zahtevajo zato tudi boljše materiale pogoje.

Prav bi bilo, da bi okrajni ljudski odbor tako koristen zavod podprl, saj bi s tem znatno pomagal kmetom v Sloveniji in rešil mladih živali zlasti v okolici večjih mest.

Lep napredek mizarskega podjetja v Dobovi

To soto je delovni kolektiv Mizarskega podjetja v Dobovi pri Brezicah, ki slovi po svojih kakovostnih izdelkih, zlasti okusen in soliden pohištvo, doživel težko pričakovani in zahtevni praznični dan. Ob izdani investicijski okrajni podpori ter s požrtvovalnim lastnim delom je znatno razširil svoje podjetje z dozdavno novega trakta. Posle bo delovni kolektiv, ki je zdaj narasel na 28 ljudi, lahko znatno dvignil proizvodnjo svojih kakovostnih izdelkov ter se tako pridružil v posavsko lesno predelovalno industrijo s krepilnim delemem.

Vsak dan nagradno žrebanje

ot »Ljudske pravice« od njene ustanovitve pred enainvajsetimi leti pa vse do danes je popolnoma osvetljena. Zadnje dragocene podatke k temu sta prispevala tov. Miha Marinko v svojem govoru 1. oktobra 1954 v Lendavi in tov. Boris Žiberci 5. oktobra 1954 v Ljubljani. Miha Marinko je dejal: »Spominjam se prav dobro neke sejo Inicijativnega pokrajinskega komiteja KPJ v Ljubljani v Mestnem logu ob Ljubljani v poznem poletju 1933. Takrat je tovariš Kardoelj obširno utemeljeval potrebo po legalnem množičnem listu kot sredstvu za razbijanje ozkih sektorskih in konspirativnih okvirov, v katerih so do takrat delovale partijske organizacije. Zlasti velik pomen je pripisal dejstvu, da bi nam tak list omogočil ostvarjanje široke legalne mreže zaupnikov — razpečevalcev lista po vaseh in industrijskih krajih, ki bi nam lažjale zveze z organizacijami na terenu in predstavljala legalen alibi — za sestajanje z njimi in ustvarjanje organizacijske oblike za povezovanje a simpatizerji in drugimi naprednim ljudmi, ki bi olajšala tudi priprave za snovanje široke ljudske fronte. V svrh realizacije je zamislil se je že takrat, zlasti pa kasneje večkrat razpravljalo o konkretnih posameznostih, o kraju, kjer naj bi list izhajal, o ljudeh, ki bi prišli v poštev kot legalni odgovorni uredniki itd.»

Ob enainvajsetletnici izhajanja DOPOLNILNI PODATKI

11. avgust 1935. Ker je v njej objavljena prošnja čitateljem in prijateljem, naj opuste »enodneвно zamudo«, ki da ni nastala »niti po krivdi uprave niti uredništva, temveč so jo zakrivilo splošne prilike, v katerih mora lahajati naše neodvisno slovensko kmetsko delavsko glasilo...« sklepa Gr., da je ta številka izšla nameslo 31. avgusta šele 1. septembra 1935. Čeprav je Gr. logično sklepal, zaključec glede izida zadnje lendavske številke ne ustreza, kajti v resnici je izšla ta številka z vednevno zamudo. Da je res tako, dokazuje poziv na protestno zborovanje pri Sv. Jurju ob Ščavnici, priobčen v tej številki. Če bi ta številka izšla 1. septembra 1935, ne bi mogla prinesiti poziva na protestno zborovanje zaradi krvopretilta v Ljutomeru istega dne.

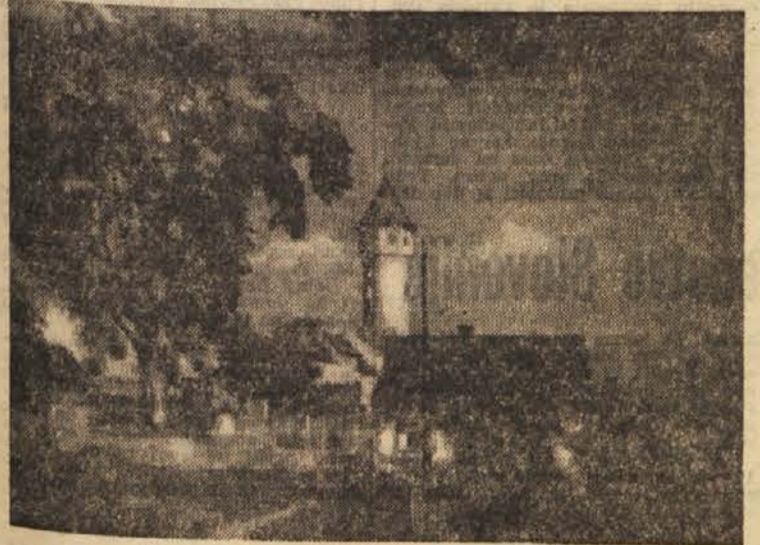
NA DRUGEM POSAVSKEM TEDNU V BREZICAH

PRIZNANJE NAJBOLJŠIM POLJEDELCEM, ŽIVINOREJCEM, SADJARJEM IN ČEBELARJEM

Brezice, 4. oktobra. Kdor pozna Brezice, ki so sedaj sedež največje komune v zasavskem okraju, in sploh spodnji del Posavja, temu je očito, da je tod kmetijstvo poglaviti gospodarski problem. Več ko dve tretjini prebivalstva te velike komune se bavi s kmetijstvom. Toda narodni dohodek, ki ga ustvarja ta komuna, je med osmimi komunami zasavskega okraja najmanjši in znaša na prebivalca komaj 38.000 din na leto. Ekonomska in gospodarska orientacija za prihodnja leta je zatorej več ko jasna: povečati kmetijsko proizvodnjo ter dvigniti hektarske donose poljedelstva, vinogradništva, sadjarstva in živinoreje. Gospodarska razstava, ki je tu leden odprta v okviru Posavskega tedna v Brezicah, sicer prikazuje

in po bizeljskem vinorodnem gričevju ledino naprednega kmetijstva, je okrajna ljudska oblast, združena Zveza in uprava Posavskega tedna dala javno in zaslužno priznanje. Posebne ocenjevalne komisije, ki so jih tvorili strokovnjaki, predstavniki združništva in kmetje sami, so kot najboljšemu poljedelcu prisodile prvo nagrado Tonetu Zabkarju, srednjemu kmetu in predsedniku kmetijske zadruge iz Brezice, kot najboljšemu sadjarju Jožetu Drečniku iz Cerkelj in kot najboljšemu čebelarju Ivanu Zoklju iz Krške vasi. Razen teh treh prvih nagrad je za vidne uspehe v poljedelstvu dobilo drugo nagrado še sedem kmetov in tretjo nagrado drugo nagrado nagrajenih četrto

Zorčič iz Globokega za svojo »Roko« z 2400 litri molznosti, tretjo pa Franc Petan iz Brezine za svojo »Bajzo«, ki ima navzlic svojim osemnajstim letom še vedno večjo molznost kot druge krave. Še pred dvema letoma je namreč »Bajza« dala na leto 4347 litrov mleka. Med telicami je dobila prvo nagrado dveletna »Sava« Franca Jeršiča iz Lenarta. Zanimivo je, da je »Sava« umetno oplojena potomka bilka »Bambina«, ki so ga uvozili iz Švice. Med kasaškimi konji je dobila prvo nagrado »Bajna« Ivana Lipeja iz Zg. Sušice, drugo pa »Rožmarinka« Huberta Križaniča iz Doline. Med ostalimi toplokrvnimi konji je dobila prvo nagrado »Bebica« Jožeta Ogoveca iz Globokega, drugo »Rebula« Andreja Pavliča iz Dobove in tretjo »Aloja« Jožeta Ogoveca iz Globokega. Med hladnokrvnimi konji je dobila prvo nagrado kobila Franca Premelca iz Bukovja, drugo dveletna »Cili« Ivana Držiča iz Rigonce in tretjo »Prama« Franca Novaka iz Brezine.

Brezice — stari del mesta

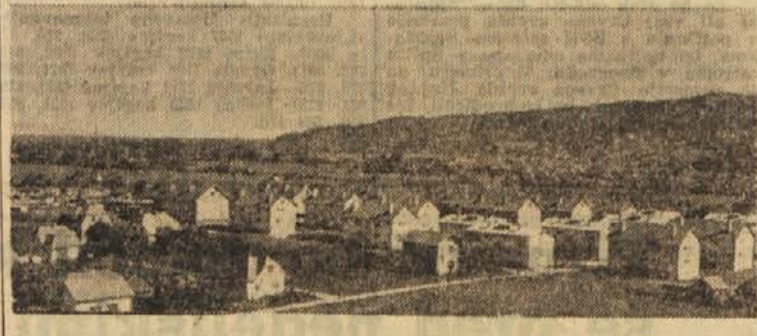
na splošno gospodarsko dejavnost malone vsega razsežnega zasavskega okraja. Vendar pa ji daje poglaviti poudarek prav kmetijstvo. A tudi med številnimi obiskovalci, ki dan za dnem obiskujejo razstavo in se vrste v razstavnih paviljonih, boste našli največ kmečkih ljudi iz vseh krajev Sp. Posavja. Pomembnost razstave je, če jo ocenjujemo s stališča splošnega gospodarskega napredka, več kot samo propagandna. Najsi ima razstava tudi svoj komercialni značaj, kar je zdajle jeseni več ko razumljivo in potrebno, pa je vendar njena največja vrednost prav v vidni in očiti pobudi, ki jo na tako nepodoben način daje kmečkim proizvajalcem. Sproščeni ekonomski pogoji so med kmečkim proizvajalci že ustvarili tisto pričakovano pravilno razpoloženje, potrebno za intenzivnejše kmetovanje, skratka za napredek kmetijstva.

To, kar v teh dneh postavlja posavsko kmetijstvo na razstavo »Posavskega tedna«, že daje slutiti, da je med kmeti, povezanimi v kmetijskih združenjih, silen interes za vse, s čimer bi mogli v prihodnjih letih znatno dvigniti kmetijsko proizvodnjo, pa najsi bo to poraba umetnih gnojil kot tudi upoštevane naprednih agrotehničnih ukrepov. Na kratko bi lahko označili sedanje stanje v posavskem kmetijstvu takole: razpoloženje in volja za naprednim kmetijstvom je množična, konkretni sadovi pa so trenutno še posamični. Sadovi pa, ki so jih posamezni kmetje in zadruge dali na razstavo, pričajo, da bo ta kos slovenske zemlje utegnil kaj kmalu dati neprimerno višji narodni dohodek.

Tistim kmečkim proizvajalcem, ki zdaj kot vidni in tudi upoštevani pionirji orjejo na ravninah ob Savi

sadjarjev in enajst s tretjo. Med čebelarji pa so drugo nagrado dobili trije čebelarji, tretjo pa pet čebelarjev. Teh nagrad in priznanj niso dobili izključno za pridelke, ki jih razstavlja, ampak v prvi vrsti za svoj napredni odnos do kmetijstva, za način kmetovanja in pa zaradi tega, ker s svojim naprednim duhom in kmetovanjem vzbujajo odziv na vso okolico, dajejo vsem od svojega znanja ter nesebično pomagajo tudi drugim, da bi čimprej in lažje premagovali zastarele način kmetovanja.

Napredno živinoreje so posavski kmetje pokazali na posebni živinorejski razstavi, na katero so prignali najlepše glave goveje živine in konj s področij kmetijskih združenj Brezice, Pišce, Globoke, Artiče, Kapele, Krške vasi, Cerkelj, Cateža, Dobove in Bizeljskega. Med kravnimi molznicami so strokovnjaki priznali prvo nagrado kravi »Bredis« s telicami z mestne ekonomije v Brezicah. Ta sedemletna molznica ima povprečno molznost 3021 litrov. Drugo nagrado je dobil Franc

Novo stanovanjsko naselje v Brezicah s sodobnimi in lepo urejenimi stanovanji

»Ljudske pravice«

K ZGODOVINI

volltvah dne 5. maja t. l. Uradni rezultati jim te znake sicer niso prinesli, toda, ker so bili Jevtičevci razkinkani, da so kradli glave na veliko, sklepajo iz te tatvine, da so kradli pač zato, ker bi jim drugače glasovi manjkali. (Drugi bodo prišli na shod zato, da bi protestirali proti ljutomerskemu krvoopretitju.) Tretji zopet bodo kurili kresove na vrhovih goric, da bi se daleč naokrog videli signali kmeto-delavske skupnosti. Toda tudi to še ni vse. Vendar bi ne bilo prav, če bi izdal stvari, s katerimi hočejo presenetiti goste, ki bodo prišli na shod. Vaški poročevalci »Ljudske pravice« Da je bil stavek »Drugi bodo prišli na shod zato, da bi protestirali proti ljutomerskemu krvoopretitju« cenzuriran in da manjka, jasno izhaja iz besedila dopisa. Mesto, kjer je stavek lapadela, je črkastavo označil s pomiklajem.

zapljenjena. Izvod, ki ga ima študilska knjižnica v Mariboru, je eden redkih, ki sta jih rešila Miško Kranjec in Rudi Čačinovič. Premalo so bile dostopne dokumentarne akcije, organizirane proti prepovedi »Ljudske pravice«. Janez Vitkovič nas je v svojem prispevku: »Paži, da ne pride v roko orožnikom« v »Ljudski pravici« — Borbi štev. 228 z dne 23. septembra 1954 spomnil na podpisano akcijo krožka, ki ga je vodil v Črnomlju Milan Simec in ki je proti prepovedi zbral 300 podpisov, poleg protestnih pism, ki so jih poslali notranjemu ministru dr. Korosec. Uspešne so bile take akcije tudi na Dolenskem, posebno v Sentjernej, kjer so v zvezi s tako akcijo leta 1954 aretirali in odvedli v Ljubljano zdravnika dr. Dušana Rejo, na glavarstvu v Novem mestu pa zasililevali oba brata Ključavničarja Pirkoviča in druge. To je bila prva podpisna akcija proti prepovedi »Ljudske pravice«, ki je zajela okrog 30.000 podpisov. To število pravilno nava-

Potemtakem je bila lahko zadnja lendavska številka v najboljšem primeru dotikana 4. septembra. Naročniki je sploh niso dobili, ker je bila

Nagrade, za katere je okrajni ljudski odbor prispeval 1 milijon dinarjev, so sicer samo skromno priznanje vsem tem naprednim kmečkim proizvajalcem za njihovo veliko prizadevanje v razvoju kmetijstva v Posavju. Lahko pa smo prepričani, da bodo ob letu posavski kmetje pokazali še večje uspehe ter bo tako kmetijstvo v Posavju z vsakim letom hitreje prenaigovalo svojo zaostalost in se preobrazilo v napredno proizvodno panogo z neprimerno višjo donosnostjo, kot jo ima sedaj. (Ž)

Sprejem za udeležence kongresa konservatorjev

Ob drugem posvetovanju konservatorjev FLRJ je bil večeraj v prostorih Izvršnega sveta sprejem, ki ga je priredil predsednik odbora za prosveto in kulturo pri Ljudski skupščini LRS tovariš Josip Vidmar za udeležence tega posvetovanja.

Sprejemu so prisostvovali še podpredsednik Ljudske skupščine LRS dr. Ferdo Kozak ter nekateri člani Izvršnega sveta, Sveta za prosveto in kulturo LRS in OLO Ljubljana.

Prva mladinska konferenca na TSS

Minuli teden so se dijaki Srednje tehnične šole v Ljubljani zbrali na prvo mladinsko konferenco v letošnjem letu. V obširnem poročilu in razpravi so kritično ocenili delo organizacije v minulem šolskem letu.

Sportno in kulturno delo je bilo razgibano, vendar je bilo tudi tu pogrješeno prave smotrnosti.

Sprejeli so sklep, da bo vsak član organizacije v letošnjem letu opravil 8 delovnih ur pri gradnji športnih objektov v Ljubljani. Na zaključku so izvolili novo mladinsko vodstvo in napovedali tekmovanje vsem srednjim šolam Slovenije. V. S.

IZPRED SODISCA V LJUBLJANI

Goljufal je, kjer je le mogel

Laž je grda, četudi se človek zlaže v sili. Če pa se kdo zlaže iz koristiljubnih namenov, je pa laž še toliko bolj obsojana vredna. Antona Rozmana, ki je bil zaradi tatvin, goljufij in raznih drugih deliktov že večkrat obsojen na daljše zaporne kazni, niso motili nobeni moralni predstojniki, ko je z lažjo obral skoraj trideset žrtev nativnosti za večje in manjše zneske.

NE SREČE

Avtomobilska nesreča v koprskem okraju

Nezgod, pri katerih bi lahko rekli, da ni niti najmanj krivde tudi na vozniaku, je na naših cestah zelo malo. Da je naš avtomobilski park prilično zastarel, to nam je jasno. In da zaradi tega lahko pride do trenutne okvare na vozilu med vožnjo, je tudi povsem razumljivo. Vendar pa pride razen vseh teh dejstev do nezgode v največji meri prav po krivdi nepravilnih in nediscipliniranih voznikov, ker pred vožnjo ne pregledajo vozila, predvsem če vedo, da je večkrat v okvari. Ali pa z vozilom, ki je tehnično v slabem stanju, vozijo po cesti tako, kot da bi sedeli za volanom dobrega vozila. Če pa pride do nezgode zaradi trenutne okvare med vožnjo, za kar ne moremo kriviti za vzrok voznika, je pa ta običajno zelo huda. Tako je bilo tudi v nedeljo popoldne na odseku ceste v bližini nekdanje železniške postaje v Dekanih, v koprskem okraju. Iz Podgorja proti Kopru je vozil s tovornjakom, naloženim z gramozom, poklicni voznik Fontanot Senzi. Na omenjenem mestu je počila meko vožnjo leva vzmet, zaradi česar se je zaletel voznik v bilo ob cesti. Pri nezgodi k sreči ni bilo človeških žrtev. Na tovornjaku so ocenili za okrog milijon dinarjev škode, medtem ko na hiši škode še niso ocenili.

S krivcem si je preparal trebuh

Nesrečne smrti je umrl minul teden 66-letni Jože Zupančič iz Opole. Murju oskrnjeno truplo starejšega moškega, ki je bilo brez glave, brez rok do komolcev in nog do kolien. Zločinec, ki je ubil človeka, je hotel na ta način prikriti, kdo je umorjen. Vžlic temu je preiskovalnim organom uspelo ugotoviti, da je umorjen Franc Peček iz Salamence. Prejtni dan, ko so truplo našli, je baje odšel na sejem in se ni več vrnil. Odrezane glave, rok in nog ter njegove obleke, ki jo je oblekel ob odhodu, še niso našli. Pred dnevi je Okrožno sodišče v Mariboru, ki raziskuje to zadevo, razpisalo 80.000 din nagraje, ki jo bo izplačalo tistemu, ki bo našel glavo, roke in noge pokojnega Franca Pečka, njegovo praznično obleko, plašč in klobuk, ter dve prevleki za blazine, kar je vse izgubilo hkrati iz njegovega doma. Domnevajo, da je zločinec lahko vrgel odrezane ude v kak vodnjak v Salamenci ali okolici, zato opozarjajo ljudi, naj pazijo, če bi se voda začela kje kvatiti.

Glave, rok in nog še niso našli

Letos 10. septembra so našli v potoku Ledava pri Polani v Prekmurju oskrnjeno truplo starejšega moškega, ki je bilo brez glave, brez rok do komolcev in nog do kolien. Zločinec, ki je ubil človeka, je hotel na ta način prikriti, kdo je umorjen. Vžlic temu je preiskovalnim organom uspelo ugotoviti, da je umorjen Franc Peček iz Salamence. Prejtni dan, ko so truplo našli, je baje odšel na sejem in se ni več vrnil. Odrezane glave, rok in nog ter njegove obleke, ki jo je oblekel ob odhodu, še niso našli. Pred dnevi je Okrožno sodišče v Mariboru, ki raziskuje to zadevo, razpisalo 80.000 din nagraje, ki jo bo izplačalo tistemu, ki bo našel glavo, roke in noge pokojnega Franca Pečka, njegovo praznično obleko, plašč in klobuk, ter dve prevleki za blazine, kar je vse izgubilo hkrati iz njegovega doma. Domnevajo, da je zločinec lahko vrgel odrezane ude v kak vodnjak v Salamenci ali okolici, zato opozarjajo ljudi, naj pazijo, če bi se voda začela kje kvatiti.

Naročniki »Ljudske pravice« so zavarovani za primer nezgode!

»Ljudska pravica« je bila prepovedana, ker jo je državni pravdnik trikrat v enem mesecu zaplenil. V tozadnem času je izrečno povedano, da sme notranji minister prepovedati časopis, ki je bil trikrat zaplenjen, ni pa nujno, tako da je prepovedi, ki se tiče »Ljudske pravice«, mogoče. Da pa s čakanjem na dovoljenje, ki nam ga bo banska uprava brez nadaljnega dela, ne bomo izgubljali časa, vam predlagam, da medtem pozvamate naslednje akcije:

1. Akcija za svobodno zborovanja. Po vsaj državi s izjemo Slovenije — smo združena opozicija od 5. maja 1955 dalje prirejati zborovanja. Na pravno končno zopet potisk za taka zborovanja v Sloveniji. Ko boste v svojem kraju vse dobro pripravili (domače govornike, reditelje, prostor, zagotovili obisk i. t. d.), nam sporočite, da se bomo vedeli razvati in vam pomagati, če bo treba. Vas zborovanja naj bi se vršila na isti dan, po možnosti v nedeljo 2. ali pa 9. maja. V slučaju, da bi oblasti zborovanja prepovedale, se boste potem sklicevali proti prepovedi pri tožili. Tako pritožbo naj podpisate vsaj 100 volivcev. V vsakem slučaju zahtevajte besedo

ZA ZDAJ SE VEDNO NAJTEZJE ŽIVLJENJSKO VPRAŠANJE

Ko bi imeli še 400 novih stanovanj

Brezice, 4. okt. — V Brezicah zlahka ugotovite, da imajo odprtih celokotno prečeh komunalnih vprašanj, ki L. do nekaj let še težko obremenjevala občinski proračun ter med občani povzročala nemalo skrbi. Prebivalstvo mestnega središča, ki je nekoč šlo komaj nekaj nad tisoč ljudi, se je vključno z novim naseljem že dvignilo na tri tisoč. Ta porast prebivalstva in pa splošni nagli razvoj, ki ga pri nas doživljajo malone vsi kraji, tja do najmanjših na podeželju, nenehno prinašajo potrebo za potrebo, ki povsod kot težka skrb legajo na ramena komunalnih uprav.

V vseh teh krajih je stanovanjska stiska nekakšna nujna posledica tega razvoja. V Brezicah so sicer v teh letih precej gradili in pridobili precej stanovanjskega prostora. V celoti so pridobili okoli 220 novih stanovanj, med njimi več ko 70 v enodružinskih hišicah, ki so si jih bili zgradili marljiv delovni ljudje. In vendar je v predalih občine skoraj 300 nerešenih prošenj za stanovanja. Če k temu prištejemo še vsa tista stara stanovanja, ki že zdavnaj ne ustrezajo več naši osnovni stanovanjski kulturi, potem boste razumeli željo vseh ti-

stih, ki nosijo na svojih ramah skrb za razvoj breziške občine: »Ko bi imeli še štiri sto novih stanovanj!« Trenutno gradi večji stanovanjski blok »Agroservis«, manjšega pa Gozdno gospodarstvo. Za nekaj mallega bo s tem stanovanjska stiska sicer milejša. Najbrž bodo v prihodnjih letih tudi druga podjetja zgradila še nekaj blokov. V glavnem pa bodo Brezice navezane v tem važnem življenjskem vprašanju na graditev malih stanovanjskih hišic, za katere sicer ne manjka ne prostora ne gradiva, neprimerno teže pa je za kredite. V prihodnjih letih bo zatorej občina med drugim prav temu vprašanju posvečala največ skrbi ter si bo prizadevala, da bi čimprej prebrodili stanovanjsko zagato. (Ž)

Iz Novega mesta

Sadarsko razstavo pripravila sadjarski odsek novomeške kmetijske zadruge. Odprta bo od 15. do 17. oktobra v prostorih hotela Knjiga, najboljši sadjarji pa bodo nagrajeni z različnimi orodjem, umetnimi gnojili, diplomami in pod. Udeležence tečajev za vkuhanje, ki jih je organiziral Okrajni gospodarski center, bodo pokazale, kako na razne načine konserviramo sadje.

Ljudska univerza bo priredila tudi letos začetniške, nadaljevalne in konverzacijske tečaje za angleški in nemški jezik. Če bo dovolj privlačljiv, bo organizirala tudi začetni tečaj za francoski in italijanski jezik. Prijave sprejema tajništvo novomeške gimnazije. Prvi sestanek tečajnikov pa bo v ponedeljek 10. oktobra ob 19. uri v pritličju gimnazije.

Kongres jugoslovanskih fiziologov

Nad 350 jugoslovanskih specialistov za pljučne bolezni ter predstavnikov srednjemedicinskih strokovnjakov, zdravstvenih in socialnih delavcev bo sodelovalo v delu X. kongresa fiziologov Jugoslavije, ki bo od 5. do 7. oktobra v Lidži pri Sarajevu.

Včeraj na ljubljanski nezgodni postaji

Ivana Kropeta, 32-letnega delavca iz Senčurja pri Kranju, je podrl kolesar, pri čemer si je zlomil levo nogo v sklopnem sklepu. — Stefanija Krivec iz Domžal je padla pod avto ter ima pretrg možgan in rano na glavi. — Frančiška Intihar, 62-letna posestnica iz Pudoba pri Raketku si je pri padcu zlomila desno roko v zapestju. — Franca Zavrla, sina namenačenca iz Gradiške Loke pri Litlji, je povozil kolesar; ima pretrg možgan in zlom lobanjskega dna.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli Boza Proskar, voj. Kostevc, stara 69 let, doma iz Pišce na Stajerskem; Franjo Lorenčič, doma iz Nandana, stara 62 let, Krasna; Anton Jančič, stara 63 let, doma iz Zareče na Primorskem; Ana Garvas, voj. Vouk, stara 63 let, rojena v Clevelandu; Alojz Skoda, star 78 let, doma iz Velike Račne; Jože Tomazin, star 71 let, doma iz Sobene vasi pri Catežu; Janez Gustinčič, star 62 let, doma iz vasi Podbeše na Primorskem; Marija Gorjak, voj. Omerman, stara 65 let, doma iz Staro vasi na Dolenskem; Marija Novak, voj. Takavčič, doma iz vasi Rakijo; Marija Kose, voj. Andronja, stara 47 let, doma iz Studenca pri Sovincih; Franjo Leskovec, star 73 let; Julija Vidmar, voj. Jevce, doma iz Ljubljane; Anton Mavrič, star 60 let, doma iz Hrudiče na Primorskem; Franc Pavišič, star 61 let, doma iz vasi Pirutina v Beli krajini in Martin Komarčar, star 65 let, doma iz vasi Mrzljalo na Dolenskem.

Razem naštelih so umrli v Milwaukeu Franje Bevič, star 63 let, doma iz Ljubnega na Stajerskem in Ivana Brekvar, stara 73 let, doma iz Gornje Lakove na Dolenskem; v Broughtonu Tomaž Škerbec, star 76 let, doma iz Brusnice na Dolenskem; v White Valley Edward Zupančič, star 39 let (smrtno se je ponorečil pri vojakih); v Detroitu Anton Novinec, star 61 let, doma iz Ajdovšičine in Katarina Kranjc, stara 76 let, doma iz Planine; v De Landu Anton Janežič, star 65 let; v Kleni Franc Čebul, star 76 let, doma iz Dragomelj; v Chisholmu Franc Žilnik, star 71 let, doma izpod Šmarne gore in Jakob Stefanec, star 84 let, doma iz Radencev na Dolenskem; v Cliff Milne Tomaž Šifer, star 76 let, doma iz Staro Osilice na Gorenjskem; v Strabanz Vincenc Peternel, star 61 let;

po položnic, ki je bila vsaki brošuri priložena. ... Sledi prva banova pripomba, ki se glasi: »O tem se obveščate z naročilom, da ukrenete potrebno in preprečite razširjanje teh pism. Istočasno se vam naroča, da preprečite tudi vsako akcijo, če bi jo kdo poskušal izvajati v smislu gornjih navodil. Z oziroma na navedbo Krefta Ivana v citiranem pismu, da je vložil prošnjo za dovoljenje, da sme zbirati podpise na pritožbo zoper ustavitel lista »Ljudske pravice«, se spominjamo, da je kralj. banska uprava pod Pov. II. No 546/2 prošnjo zavrnila. Priložene izvode naj sreska načelnstva dostavijo vsem žandarmerijskim staništem in žandar. vodom svojega območja.« Pod banovim podpisom pa je posebej tipkana pripomba: »Krefta Ivana ovdite državnemu fožilstvu radi ilegalnega političnega udeleževanja. Poročajte tudi, ali se sedaj nahaja Kreft Ivan v Ljubljani.« Tako smo odgovorili na vprašanje: Kdaj in kje je bila predlagana ustanovitve »Ljudske pravice«, hkrati pa osvetlili akcije proti njeni prepovedi. IVAN KREFT

KULTURNI OBZORNIK

SPORT IN TELESNA VZGOJA

FERDO MAYER V JAKOPIČEVEM PAVILJONU

JAKOPIČEV PAVILJON JE TE DNI ZE DRUGIC V TEJ SEZONI ODPRL SVOJA VRATA IN DAL ZOPET NA RAZPOLAGO SVOJE PROSTORE MLADEMU UMETNIKU — TO POT SLIKARJU FERDU MAYERJU ...

Kar zadihal sem se, ko sem lezel po starih, zgledanih lesenih stopnicah zapriškega gradu in potikal na velika vrata nekdanjih grajskih soban, kjer sem ga našel. »No, se je smejal pod košami, rumenkastimi brki, ko me je videl tako zadihanega, »kaj bom pa jaz rekel, ki jih dnevno prehodim večkrat.«

Izgovarjal sem se z levi, a mu moral popustiti, da živi res »visoko« kot »grajski gospod«. »Lansko leto sem se preselil sem na grad, ko sem prišel iz Maribora. V Kamniku trenutno ni bilo drugega stanovanja. Dve sobi sta. V njih živimo sedaj štirje: žena, mati, otrok in jaz.«

Razgledal sem se nekoliko. Visoka okna, debele stene, star način zidave. »Stene sem si popleskal sam, ne bodi preveč kritičen,« me je opomnil, ko je videl pogled, ki mi je drsel po njih.

Pa sten je kakor v prvi tudi v drugi sobi videli le malo. Zakrivajo jih slike, ki so razobešene od stropa do tal. V prvem prostoru, ki je kuhinja, obednica, dnevna soba in atelje, so slike razpostavljene kar po tleh, naložene so po vseh kotih, pristonjane k pečli, k stenam druga na drugo.

Skrpomno je potopil: »Boli malo prostora imam, a mislim, da bo kmalu bolje, ko dobim novo stanovanje. Tako pa je nerodno: Otroci v košari, žena in mati pri kuhli, pospravljanje in pranju ter jaz s platomom — vse v eni sobi. Duh po čebulicah in česnu, milu in otroških plenikah najdeš tu pomešan z vonji lakov in barv, firmežev in olj. Ze četrto leto čakam na stanovanje. Tudi ateljeja nimam. Saj ne želim kaj posebnega, nobenega razkošja, sredi katerega bi se dalo udobno »filozofirati« o »zgrešenih poteh« slovenske likovne umetnosti; želim le nemoteno delati. Le en sam prostor bi rad imel, kjer bi se lahko po svoje razživel, kjer bi lahko delal!«

In sva bila pri delu, pri njegovem delu. Postregel mi je še z nekaterimi skopimi podatki, ki naj bi dokazali, da res pozna delo in življenje od svoje rane mladosti.

Iz delavske družine izhajam. Akademijo sem končal v Ljubljani, specialno pri prof. Kosu. Dve leti sem bil v Mariboru, kjer sem prvic samostojno razstavil. Preselil sem se v Kamnik, ker so me mi obetali boljši življenjski in delovni pogoji, predvsem zaradi stanovanja. Z mislilo, da je treba likovno vzgajati človeka tudi na podeželju, sem lansko leto razstavil tudi tu. A menim, da bo treba storiti še marsikaj, preden se bodo naša podeželska mesteca otrešla ozkih pojmovanj o umetnosti in zmogla priznati prizudivanje tudi likovnega umetnika. S

tem mislim namreč povedati le to, da se spričo velike pomoči naše oblasti ljudskim odrom, knjižnicam, glasbenim šolam in društvom morda premalo misli tudi na vzgojo ljudi z likovne strani.«

»Imaš prav. V večjih mestih skrbijo za estetsko vzgojo ljudstva posebno društva z različni risarskimi, modelarskimi in drugimi tečaji. Na podeželju je nekoliko težje. — Videl sem stvari, ki si jih razstavljal v Mariboru in Kamniku. Kaj si pripravil za to razstavo?«

»Mislim, da sem se za razstavo pripravil dovolj skrbno. Stvari, ki jih razstavljam, sodijo v leta od 1953 dalje. Večina pa so iz najnovejšega časa, ko sem bil že v Kamniku. Poslednje čase sem namreč posvetil mnogo več pozornosti figuraliki. Zdi se mi, da sem preje ob pejsajih to nekoliko zanemaril. Portretiram manj kljub temu, da me psihološka motivika portretov zelo privlači. Vsa razstavljena dela — razen plastik seveda — so olja, a imam veselje tudi z monotipijami.«

»Ob razstavi v Mariboru se je marsikdo ustavil zlasti pri tvojih barvah. Mislim, da upravičeno. Po mojem je barva tvoje glavno izrazno sredstvo.«

»Da. Barva mi pomeni več kot kompozicija. Barva mora povedati, kar vidim, čutim in hočem. Naj ne karakaterizira samo zunanosti, ampak tudi čustvo, misel, hrepenenje, veselje in žalost, zlo in dobro. Gre za docela individualne barve posameznih značajev. Vsak človek ima svoje barve, ki ga označujejo morda bolj kot kaj drugega.«

»Zdi se mi, da te razumem. Vidim, da z barvami ne skoparliš. Razeženo lestvico imaš. — A dovoli: bolj ko se poglabljam v tvoje delo, bolj prihajam do zaključka, da imaš ob krepkih barvah tudi drzne, močne zamaha. Kaj bi povedal o tem?«

Ferdo Mayer: Domino (olja)

»Vse to izvira iz mojega — če hočeš — značaja, temperamenta. Moje slike mojega temperamenta nikakor ne morejo skriti. Isto velja tudi za plastike. Moj razvoj gre od lažjih k močnim barvam. Najljubša mi je rdeča.«

»Hvala! Mi hočeš morda povedati še kaj o svojih načrtih?«

»Delam po svoje in verujem v svoje delo, ker živim v razmerah, ki mi moje delo oblikujejo. Prepričan sem, da lahko slikar postane tudi doma in da bi mi tujina mogla dati le večjo razgledanost. Če kje, potem je misli, barv, motivov, vsega dovolj pri nas doma, sredi tisoč novih stvari, ki jih vsak dan doživljamo. Nikdar ne morem biti v svojem delu abstrakten, čeprav bi to kdo hotel trditi. Mislim, da sem v novem času, ki ga živimo, našel za svoje delo tudi nekaj novih potez. Tudi v likovni umetnosti je treba po desetih letih novega življenja poiskati novih poti, ki bodo to življenje odražale in ga dokazovale. Ne zdi se mi prav, ostajati preveč pri starem, pa čeprav je bilo nekdanj dobro in je še danes občudovanja vredno. Vem, da bo čas tisti, ki mi bo pomagal do novih form, do novih barv, do novih motivov. Pot pa ne bo lahka.«

Zahvalil sem se. »Vse najboljše ti želim na poti, po kateri stopaš.«

Zvone Verstovšek

BELEŽKE

FILM IN OTROK

Tajništvo Sveta družtev prijateljev mladine Jugoslavije je ustanovilo komisijo »Film in otrok«, v katerem je 12 ugodnih pedagoških, filmskih in javnih delavcev. Komisija bo pripravila razpisne pogoje za izdelavo in produkcijo otroških filmov za leto 1956. Za leto 1955 so že izdelali in objavili 30 razpisnih knjižic. Letos je ta založba začela izdajati razne zbirke. V zbirki »Sodobni pisatelji« je izšel med drugim roman Ivana Potrča »Na kmetih«.

ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST V CRNI GORI

Cetinjska založba »Narodna knjiga« je objavila letos okrog 30 razpisnih knjižic. Letos je ta založba začela izdajati razne zbirke. V zbirki »Sodobni pisatelji« je izšel med drugim roman Ivana Potrča »Na kmetih«.

oktobra pa bo izšel novi roman Mihaela Lalića »Prekinitev«. V zbirki »Obeliski« objavljajo manjša, toda znana dela naših in tujih pisateljev. Doselej so izdali sedem knjig. V zbirki »Dragulj« tiskajo samo pesmi naših in tujih pesnikov.

Razen tega ima založba tudi zbirke »Prevodi« in zbirke »Poezija mladine«.

SKUPNA RAZSTAVA ULU BIH V BEOGRADU

Prva skupna razstava slikarjev in kiparjev Bosne in Hercegovine v Beogradu je pobuda, ki jo je vsakekor treba pozdraviti. Hkrati sovpada razstava z desetletnico plemenite in koristne dela Društva upodabljalčev umetnikov Bosne in Hercegovine. Na razstavi je zastopanih s svojimi deli 60 slikarjev in 6 kiparjev.

SE EN FILM O ŽIVLJENJU DELAVCEV V ZDA

Ameriški režiser Mark Robson bo kmalu zaključil svoj najnovejši film »Process«. Kakor filma »Na obali« in »Seme razdorja«, tudi ta posaga v delovno okolje. Po uspehu nekaj podobnih filmov je Hollywood svoje zanimanje usmeril na takšno vrsto filmov. Filmi o življenju delavcev so zdaj v modi.

SOLSKA DŽUNGLA

Mnogi tujci časnikarji ostro obsodijo ameriško veleposlanstvo v Italiji Clare Luce, ki je zahtevala naj prepovedo predvajanje filma »Solska džungla« na beneškem festivalu. Govore o tem, da je do te prepovedi prišlo zato, ker je producent tega filma že prej posnel film »Imenujte me gospe«, v katerem so bile aluzije na kariero Clare Luce. Film bodo zdaj izven konkurence predvajali na filmskem festivalu v Edinburghu.

IZ ATELJEJEV »TRIGLAV-FILMA«

Pred nekaj dnevi so v Triglav-filmu dokončali tri kratke filme »Življenje velenjskih rudarjev«, »Obnova v deželi svobodnih ljudi« in »U vojnoj sanitetski školi«. Prvi film, ki sta ga posnela Metod in Milka Badjura, pripoveduje, kakor pove že naslov filma, o življenju rudarjev rudnika Velenje, o njihovem delu ter razvoju rudnika v današnjih dneh. Tudi drugi film »Obnova v deželi svobodnih ljudi« je posnel isti par. To je silka današnje Bele krajine, kako se je po osvoboditvi razcvetela v lepo in napredno pokrajino. Tretji film, ki govori o življenju gojencev Vojajske sanitetne šole v Ljubljani, je režiral režiser prve zgodbe omnibus-filma »Tri zgodbe« Jane Kavčič.

Otvoritev sezone v mariborskem gledališču

V soboto je mariborsko Drama pričetla svojo novo sezono. V duhu letošnje repertoarja, ki je povezan predvsem sodobni evropski dramatik, so za otvoritev uprizorili dramo francoskega avtorja Alberta Camusa »Obsedno stanje«. Delo je znano po modernih dramaturških pri-

Jemlj. zato je bila zamišljena stopnja njim pred publiko z že odrejenimi okusom, nekoliko tvegana. Mnenja so bila — kot je običajno pri vsaki novitvi — ob premieri zelo deljena. Revolucionarni idejni zanos pisatelja pa je kljub vsemu prispeval k temu, da se je sodba gledalcev naglala v

prid izbrli, medtem ko prepuščamo kritikom, kaj naj bi bilo rečeno na račun izvedbe.

Camus se z razumljivimi pripodobami med kugo in tiranijo obrača na občinstvo z jasnimi in pretežitimi vimi stavki. Delo ni cenena sagitka, temveč tekočutna umetnina, ki de-

luje sproščeno in neposredno. Umetniško vodstvo Drama zaznali za svojo izbiro vso pohvalo. »Obsedno stanje« je prva drama tega avtorja na jugoslovanskem odru, kar je vredno pripomniti, saj spada Camus med ugledne prijatelje nove Jugoslavije.

Minulo nedeljo — malo točk za slovenske nogometaše

Plasma slovenskih klubov v conski ligi nerealen. — Kako bo naprej?

Prodvidevanja za odigrano IV. kolo v prvi conski nogometni ligi minulo nedeljo so se vsaj za slovenske klube v veliki meri uresničila. Čast naših enajstoric sta rošila oba ljubljanska kluba, predvsem Odred a kropko zmago nad Metalcem. Tudi »Ljubljana« je dosegla prav zadovoljiv uspeh, saj je točko iz Siska kaj težko prenesli. Naprotino pa sta bila pri Braniku in Gorici oba vratarja vzrok, da sta moštvi izgubili sicer pričakovano, toda z neverjetno visokim rezultatom. Eden je bil v slabi formi, drugi pa se je »izkazal« kot skrajno discipliniran sportnik. Tako so štiri točke ostale na Beki in v Zagrebu. Prav tesno zmago je dosegel »Sibinik« nad »Karllovecm«, Lokomotiva pa je presenetila z zmago v Splitu.

Tako sta med najboljšimi enajstoricami te lige Odred in »Ljubljana« na četrtem in petem mestu, medtem ko Branik in Gorica žal »ploveta« bolj na dnu. Tudi v varadžinskoni-mariborski ligi ni bilo to nedeljo položaj za Slovence dosti bolj rožnat. Rudar je le s tesnim rezultatom premagal dokaj slabo enajstorico Tekstilca iz Oroselav, medtem ko nas je močno presenetil poraz »Maribora« na domačih tleh v tekmi z Slobodo. Najhujšo katastrofo pa je doživel celjski Ključvar proti Tekstilcu v Varadžinu. Kaže, da v tem klubu nekaj ni v redu, predvsem glede discipline. Ugodno pa nas je presenetila Sloboda z visoko zmago nad Bratstvom v Hranjniku.

V ljubljansko-primorski ligi je presenetljiv neodločen rezultat med Triglavom in Krimom. Slovan je imel v gosteh borbeno moštvo Tabora iz Sežane in ga je le s težavo premagal. Mladost pa se je izkazala z neodločenim rezultatom v Izoli. Tudi za Grafičarja je uspeh zmaga nad »Postojno« v Postojni. Tako lahko trdimo, da je v tej ligi prišlo vendarle do nekaterih presoneanj.

STIRI TEKME DOMA

Prihodnje nedelje so nam obeta spet živahno nogometni spored. V ospredju zanimanja je kajpada conska liga, saj tokrat vsi štirje slovenski predstavniksi igrajo doma. »Ljubljana« bo imela celo dvojni spored. Odred sprejema v goste »Trošnjevko« iz Zagreba, proti kateri je nedvomno favorit. Teže je predvideti končni izid srečanja med »Ljubljano« in Metalcem, še posebej zato, ker so Ljubljance v zadnjem času na domačih tleh ne izkažejo prav dobro. Toda prilicnost: imajo pridobiti si dve dra-

napaki. Ta tekma pa ni prav nič vplivala na vrh lestvice, ki sta ga zasledila Branik in Olimpija še pred tednom dni. Tako bosta ti dve vrsti na stopni konec tedna v Beogradu in poskušali dokazati svojo zrelost za zvezno ligo.

V ljubljani je bil minulo nedeljo tudi finale pionirskega prvenstva. Vrstni red je talet: Olimpija, »Ljubljana«, Odred, »Maribor«.

Table with columns for team name and statistics. Includes teams like Branik, Odred, Partizan M., Triglav, Rudar, Partizan D. with columns for goals, assists, etc.

TEKMOVANJE ZA POKAL MARSALA TITA

Nocoj žrebanje parov

Nocoj bo v prostorih Nogometne zveze Jugoslavije žrebanje parov za polfinalne tekme nogometnega pokalnega tekmovanja Jugoslavije. Kakor je znano, so polfinalisti Crvena zvezda, Hajduk, Spartak in BSK. Po propoziciji pokalnega tekmovanja je za vsnprid moč vedeti, katero moštvo bo v polfinalu domače in katero gostujoče. To bodo določili po tem, kolikokrat je kako moštvo v zaključnih tekmovanjih igralo kot domače in kolikokrat kot gostujoče. Če bo žreb odločil, da se Splitčani ali vsaj Crvena zvezda pomerijo v polfinalu BSK ozivzoma Spartakom, bo ta tekma odigrana v Splitu ozivzoma v Beogradu. V primeru, da se pomerijo Crvena zvezda, Hajduk in BSK, Spartak bo žreb odločil, kje bosta odigrani ti dve tekmi.

PRED TEKMO NAŠIH NOGOMETNIH REPREZENTANC V DUBLINU IN LONDONU

Tirnanich bo določil kandidate še pred nedeljskimi tekmami

Razen tega imajo jugoslovanski reprezentanti ta mesec tekmo na Dunaju

Komaj nekaj dni po uspešni tekmi z nogometna reprezentanca Zahodne Nemčije ima zvezni kapetan že nove skrbi: še ta mesec bo naša reprezentanca odigrala pet mednarodnih tekem. Najboljša jugoslovanska reprezentanca se bo v sredo, 19. oktobra, pomerila v Dublinu z Irsko, latega dne pa bo B-representanca odigrala v Londonu povračilno tekmo za lanski poraz Angležev v Ljubljani. Vrh tega bodo reprezentance Jugoslavije in Avstrije nastopile 30. oktobra na treh frontah: na Dunaju A-representanci v tekmovanju za pokal »Dr. Josepha Göröja«, v Jugoslaviji pa B-rezentanci in mladi reprezentanci.

POMEMBNA TEKMA NA DUNAJU

Tekma z Avstrijo je najpomembnejša. Ob sestavljanju tekmovalnega koledarja za letošnje leto so določili, da bo 7. kolo zvezne lige 16. ali 23. oktobra, se pravi, da bo ona nedelja zveznemu kapetanu na razpolago za potrebne priprave. Predlegajo, naj bi bilo to kolo odigrano 23. oktobra.

Seveda bi bilo še najbolje gledati na štobiliv in pomen teh tekem, da bi oba terminala odločili, je za vsakekor koristnejše, da ima zvezni kapetan po tekmah v Dublinu in Londonu na razpolago 10 dni za priprave za tekmo na Dunaju. Ta tekma bo namreč odigrana za pokal Dr. Göröja in je za nas sila pomembna, da bi jo odločili v svoj prid.

TEŽAVE Z ZVEZNO LIGO

Če bo 7. kolo 23. oktobra, bi bil napori za reprezentančni prehod, Res bi imela 7 dni časa, da se odpošijejo in trenirajo po tekmi v Dublinu, vendar bi za veliko pomembnejše srečanje na Dunaju ostali samo dva do trije dnevi o 2 tečajnih tekmah v nogah! Po vrnitvi iz Dublina in Londona bi nogometni dva dni pozneje odigrali prvenstvene tekme v 7. kolu. Ne vsklajni naporno pot bi v 12 dneh odigrali tri tečajna tekma. Zaradi tega bi bilo veliko bolj primerno, da bi bile prvenstvene tekme odigrane 16. oktobra. To pa je združeno s težavami, saj morajo reprezentanti že v ponedeljek odpotovati v Dublin, vsekakor pa je od dveh težav bolje izbrati manjšo.

gocen točki, če bo njihov napad deloval tako kot je treba. Branik bo verjetno skušal popraviti svoj nedeljski poraz z boljšo igro proti »Sobitu«. Upajamo, da se mu bo posrečilo. »Nova Gorica« pa ima spet kaj malo upanja, da bi — četudi na domačih tleh — promagala energične Rečence. »Preprav« leti niso v najboljši formi. Lokomotiva je proti »Sibiniku« doma favorit, kakšna pa bo rezultat med »Karllovecm« in »Srečeto«, je pa spet težko predvideti.

BREZ PROGNOZ V ENI LIGI...

Zelo zanimava bodo srečanja v ljubljansko-primorski ligi. Zmagovalec se mora vnaprej predvideti, kar v štirih srečanjih. Če ne ocelo v vseh petih, kajti nasprotniki so naslednji: Grafičar: Triglav (kdo lahko ugame rezultat?). Mladost: Slovan Tabor: »Postojna«. Aurora: »Izola«. Krim: Ilirija. Vsa ta moštva so zelo izenačena, nekatera imajo prednost domačega igrišča, druga pa so še v nekaterih letošnjih nastopih dobro izkazala.

IN NEKATERE V DRUGI LIGI...

V varadžinsko-mariborski ligi lahko je vnaprej predvideno zmago »Maribora«: Tekstilca v Varadžinu. Ključvarja proti Tekstilcu v Oroselavju. Ne bomo se morda dosti zanimali, če pripisemo zmago Slobodi v tekmi proti Budarju v Murski Soboti. Prav tako Nafti proti Bratstvu v Dolnji Lendavi. Jedinstvo je favorit na domačih tleh proti Mladosti. Sloboda pa proti Zagrebu, čeprav igra zunaj.

Zivahna bo torej prihodnja nedelja med našimi nogometaši. Razen omejenih borb za točke v višjih razredih bo na sporedu še mnogo širši množica rangov, tako da bodo ljubitelji nogometa tokrat spet posebno prišli na svoj račun. Priprave se na popraviljanje lestvice, kajdo sprememb bo prav gotovo prišlo. — E.

BREZ PROGNOZ V ENI LIGI...

Zelo zanimava bodo srečanja v ljubljansko-primorski ligi. Zmagovalec se mora vnaprej predvideti, kar v štirih srečanjih. Če ne ocelo v vseh petih, kajti nasprotniki so naslednji: Grafičar: Triglav (kdo lahko ugame rezultat?). Mladost: Slovan Tabor: »Postojna«. Aurora: »Izola«. Krim: Ilirija. Vsa ta moštva so zelo izenačena, nekatera imajo prednost domačega igrišča, druga pa so še v nekaterih letošnjih nastopih dobro izkazala.

IN NEKATERE V DRUGI LIGI...

V varadžinsko-mariborski ligi lahko je vnaprej predvideno zmago »Maribora«: Tekstilca v Varadžinu. Ključvarja proti Tekstilcu v Oroselavju. Ne bomo se morda dosti zanimali, če pripisemo zmago Slobodi v tekmi proti Budarju v Murski Soboti. Prav tako Nafti proti Bratstvu v Dolnji Lendavi. Jedinstvo je favorit na domačih tleh proti Mladosti. Sloboda pa proti Zagrebu, čeprav igra zunaj.

Zivahna bo torej prihodnja nedelja med našimi nogometaši. Razen omejenih borb za točke v višjih razredih bo na sporedu še mnogo širši množica rangov, tako da bodo ljubitelji nogometa tokrat spet posebno prišli na svoj račun. Priprave se na popraviljanje lestvice, kajdo sprememb bo prav gotovo prišlo. — E.

KEGLJANJE

Odlični rezultati na ljubljanskem prvenstvu

Minuli teden je bilo končano prvenstvo Ljubljanske kegljske združbe za moštva in posameznike v narodnem slogu kegljanja. Tako po doseženih rezultatih kot po številu udeležencev je to tekmovanje izredno dobro uspešno, saj se ga je udeležilo 12 moštiev in 96 posameznikov, ki so dosegli nekaj izredno visokih rezultatov.

V moštenem tekmovanju je prespričljivo zmagan »Ljubljana«, ki je v svojem zadnjem nastopu (vsaka ekipa je nastopila štirikrat) podrla celo 406 kegljev. Za »Ljubljano« so se uvrstili Krim, ki je tudi v zadnjem nastopu prekorachil znakom 400, nato pa so: Gradis, Invalid, Postar, Usmljar (Litija) itd. Prvih šest moštiev si je pridobilo pravico sodelovanja na republikanskem prvenstvu.

V tekmovanju posameznikov so prva tri mesta pobrali tekmovalci »Ljubljane«, ki so tudi tu želi največ uspeha. Zmagal je z velikim naskokom Likovnik, z odličnim rezultatom 442 kegljev. Na drugem mestu je državni mladinski rekorder Legiša, na tretjem Janežič itd. Vsak tekmovalci je nastopil v disciplini 100 kubaev mešan, prvih 16 pa si je pridobilo pravico nastopa na republikanskem prvenstvu.

Tekmovanje, ki ga je vodila Ljubljanska kegljska združba, je bilo zelo dobro organizirano.

Rezultati. Moštveno tekmovanje: »Ljubljana« 1537 kegljev (388, 370, 373 in 406), Krim 1512 kegljev (386, 345, 332, 401), Gradis 1508 kegljev (374, 380, 376, 378), Invalid 1371 kegljev (322, 315, 361, 373), Postar 1325 kegljev (331, 311, 319, 364) itd.

Posemzniki: Likovnik 442, Legiša 404, Janežič (vsi »Ljubljana«) 388, Vidmar (Ilirija) 396, Čosič (Gradis) 394, Novak (»Ljubljana«) 389, Osterman (Tehnik) 379, Kurtovič (Krim) 378, Mahnič (Gradis) 376, Mlakar (»Ljubljana«) 375, Pokovec (Grafičar) 375, E. G.

ATLETIKA

Meddruštveni miting Odrca

Atletski klub Odred, Ljubljana, razpisuje meddruštveni atletski miting, ki bo v nedeljo, 9. oktobra, na centralnem stadionu ob Titovi cesti. Tekmovanje bo deljeno in sicer delno v začetku ob 10, uri in popolnoma pred in v odmoru nogometne tekme Odred: Trejnjevka.

Na sporedu bodo naslednje discipline: Polpopodne: moški: višina, troskok, koplje, kidavo, disk; ženske: 30 m ovir, višina, krogla in disk. Popoldne: I. del: moški: 100 m in 800 m; ženske: 100 m in 800 m. II. del (45 minut kasneje): moški: 200 m, 1500 m; ženske 200 m. Če bo prijavljen dovolj mladinc, oziroma mladinc, bodo za te dve discipline pri tekah posebne skupine. Prijave je treba poslati do petka, 7. oktobra, na naslov: Atletski klub Odred, Ljubljana, Kidričeva 9. Društva naj javijo čas prihoda svojih tekmovalcev zaradi eventualnih sprememb začetka tekmovanja, oziroma urnika.

BREZ HORVATA!

Zvezni kapetan Tirnanich bo določil kandidate za tekmi v Dublinu in Londonu bržna še pred nedeljskimi tekmami, ker želi da bi bili v ponedeljek zbrani vsi igralci in da bi nastopili v njihovi ekipi.

TEKMOVANJE ZA »POKAL DR. GÖRÖJA« MADŽARI V VODSTVU

V tekmovanju nogometnih reprezentanc za »Pokal dr. Josepha Göröja«, na katerem sodelujejo Jugoslavija, Madžarska, Italija, Avstrija, Švica in CSR, je bilo doslej odigranih 7 tekem. Na čelu lestvice so Madžari, druga je Jugoslavija, le-tema pa sledi Avstrija, CSR, Italija in Švica. Vrstni red na lestvici ni realen, kajti vse reprezentance niso odigrale enakega števila tekem. Največ tekem so igrali Madžari, Švicarji in Avstrijci, in sicer po 3, Jugoslavija in CSR po 2 in Italija eno tekmo. Nepremagani sta samo Madžarska in Jugoslavija. Dosežani rezultati: Brno: CSR: Avstrija 3:2; Dunaj: Avstrija: Madžarska 2:2; Bern: Avstrija: Švica 3:2; Torino: Jugoslavija: Italija 4:0; Beograd: Jugoslavija: Švica 0:0; Lausanne: Madžarska: Švica 5:4; Praga: Madžarska: CSR 2:1.

zadebi a pripravami. Prihodni teden bodo priprave potekale enako kakor pred tekmo z Zahodno Nemčijo. Nadaljnji potek priprav bo odvisen od tega, kdaj bo sedmo kolo zvezne lige. »Nastala pa je težava,« je dejal Tirnanich, »obvestili so me namreč, dasiravno to še ni dokončno potrjeno, da si je Horvat poskušal misliti in da dani časa ne bo mogel igrati nikol za Dinamo.«

To je vsekakor neprijetno, saj je Horvat stebel obrambe in najhko najti nadomestila zanj. Zvezni kapetan pravi, da bodo kandidati za A in B reprezentanco zbrani v Novem Sadu.

Table with columns for team name and statistics. Includes teams like Madžarska, Jugoslavija, Avstrija, CSR, Švica, Italija with columns for goals, assists, etc.

DNEVNE NOVICE

Prof. Franc Stel bo v soboto, dne 8. oktobra 1955 ob 18 vodil po razstavi, ki je ob drugem posvetovanju konservatorjev FLRJ odprta v Moderni galeriji v Ljubljani. Razstava prikazuje delo restavratskega oddelka Zavoda za spomeniško varstvo, restavracije cerkve sv. Sofije v Opatju in dokumentacijo arhitekturno-umetniških spomenikov.

Doktorsko disertacijo bo branil v soboto, dne 8. oktobra ob 9 v sejni dvorani Univerze v Ljubljani, tovariš Lucijan Menašek asistent pri seminarju za umetniško zgodovino Univerze v Ljubljani. Naslov teme je: »Zahodnoevropski portret«. Vstop prost.

Ruzgias. Cetrti akontacija dohodnine in prometnega davka za leto 1955 dospelje plačilo dne 1. oktobra 1955. Dospelni zneski morajo biti plačani do 15. novembra 1955. Po izteku tega roka prično tečaj 9% obrestil. Hkrati prične finančni organ s priložnostno izterjavo davkov. V kolikor pokrijejo davčni zavezanec od 1. oktobra 1955 dalje po vrtilni o plačanih davkih, morajo povrniti v plačilo dospelje akontacije za IV. četrtletje 1955 — Finančna uprava biv. MLO Ljubljana.

Metajli denar skozi okno se pravi vskladisti krompir brez zaščitne pred gnetilje. Za 300 kg krompirja je dovolj 1 kg KROSANA.

»JELA« kopalna sol ima čudovite učinke na svoje telo. Krepi živce, desinficira, kakor preložen si po kupcu z »JELA« soljo.

Vpis v glasbeno šolo SKUD »Tine Rožance« za klavir in harmoniko vseh vrst, oboje za vse letnike, je od 3. do 8. oktobra 1955 v Domu županijskega in Trgu OF (t. nadst. desno), in sicer od 10-12 in od 16-18 dnevno. Starostna doba ni omejena. Pričetek pouka bo 10. oktobra 1955. Podrobnejše informacije dobite pri vpisu.

Tečaj stenografije in strojeписа pri Društvu stenografov in strojepiscev v Ljubljani. Dnevni in večerni tečaj — začetni, nadaljevalni in višji. Informacije, vpisovanje pri Ekonomski srednji šoli, Prešernova 8 — telefon 22-693 — od 10-12 in pri Administrativni šoli, Roška 15 — telefon št. 30-917 — od 10-13 in od 16-19 vsak dan, razen sobote popoldne.

Višji administrativni tečaj pri Administrativni šoli v Ljubljani. Namen tečaja je izobraževanje višjega kadra za vodstvo, organizacijo pisarniške administracije, korespondence v večjih uradih, podjetjih itd. Sprejemajo se absolventi popolne srednje ali njej enakovredne šole, izjemoma tudi tisti s šestimi razredi srednje ali enakovredne šole, če imajo najmanj dvoletno pisarniško prakso. Informacije, vpisovanje v tajništvo šole, Roška 15 od 10-13 in od 16-19 dnevno, razen sobote popoldne. Telefon 30-917.

KONCERTI

Sporod II. abonmajskega koncerta Slovenske filharmonije (za »Rdečo abonma« obsega Sinfonieto našega skladatelja Jurija Gregorča, dajče III. klavirski koncert Sergeja Rahmaninova (prva izvedba v Ljubljani) s soloistom Aldom Ciccolinim in Beethovenovo VI. (pastoralno) simfonijo. Sporod izvajajo orkester Slovenske filharmonije, dirigent Lovro Matašič. Koncert bo v sredo, dne 5. oktobra ob 20.15 v veliki dvorani Slovenske filharmonije. Vstopnice so razprodate. — Pri dnevnih blagajni Slovenske filharmonije je v prodaji 2. številka »Koncertnega lista« s sporedom in komentarjem za ta koncert. Cena posamezni številki 50 din, ceoletni abonma 500 din. Prijave sprejema blagajna Slovenske filharmonije.

Aldo Ciccolini koncertira za »Bel abonma« 12. oktobra. Sporod obsega Schubertovo sonato in Lisztova dela. Priloge vstopnic bodo v prodaji od 10. oktobra dalje pri blagajni filharmonije.

Smetanov kvartet iz Prage koncertira 14. oktobra. Sporod obsega Beethovenov, Janáčkov in Smetanov kvartet. Vstopnice od 10. oktobra dalje. Abonenti modrega in belega abonmaja bodo imeli prednost in popust pri nakupu vstopnic.

Slovenska filharmonija sprejema abonma na »Konzertni list«, ki priložni kratke komentarije k izvajanim delom in novice iz glasbenega sveta. Letno sta dostje izšli dve številki. Letno zbirka 10 zvezkov. Abonma je 300 dinarjev in je plačljiv ob naročbi. Abonenti prejmejo lahko dve številki, naslednje jim bodo dostavljene na dom.

Hotel **VICKI BAUM** Roman **Sangai**

Ruth je bila zdaj tako blizu kričevalih ljudi, da so ji začeli drgetati ušesni bobenički, ki so bili otopeli zaradi bombne eksplozije. Ze so bili prihitieli iz bližnje hiše bel možje in začeli pobirati med porušeni zidovi sredi ceste ležeče žrtve. Ruth je prišla čez razvaline do njih in se lotila dela. Lepiljiva in spolzka kri se je takoj prijelja njenih podplatov. Vonj krvi je kmalu zadušil jedki vonj malte, prahu in eksplozije. Mnogi so bili že mrtvi in to je bilo dobro. Drugi so ležali razmesarjeni, raztrgani ko hiša, katere stene so se bile zrušile nanje. Udje, kosi, deli tistega, kar so bili pred desetimi minutami ljudje, so se prikazovali, ko so možje dvignali kose zidu in vlekli na dan, kar je ležalo pod njimi. Ruth je sledila roka, krvaveč, obžgan kos rame. Zensko, ki ji je pripadala ta roka, je bilo vrglo nekam drugam ali pa raztrgalo na drobne kose. Ruth ni postalo slabo, saj se je bila naučila v operacijskih dvoranah in ob seciranjih, kako se je treba premagovati. Z rama si je obrisala pot, ki ji je tekla po obrazu, in začela iskati trupla pod razvalinami. Belci in Kitajci so ležali neločljivo pomešani v svoji grozni smrti. »Vsi ljudje so bratje —« je rekel nekdo pokraj Ruth. Njegove besede so zvenele pošastno. Ozrla se je tja. Bil je star Kitajec negibnega obraza. Dvignil je belega

PREDAVANJA

Slovensko zdravniško društvo vabi vse tovariše zdravnike in medicinske višjih semestrov na predavanje tov. majorja dr. Mihe Žemva: »Ocena njevanje kvalitete konzervirane krvi«. Predavanje bo v petek, dne 7. oktobra ob 19.30 v predavalnici Patološko-anatomskega inštituta v Ljubljani.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
Petek, 7. okt. ob 20: William Inge: »Piknik«. komedija v treh dejanjih. Premiera. Red premierski in izven. Režija Miloš Mikec, scena Saša Kump. V glavnih vlogah nastopata Anka Cigojčeva kot Magde in Jože Pristov kot Hal. V ostalih vlogah nastopajo: Bavdaževa-Stempiharjeva, Skebetova, Hlebctova, Sirknikova, Janžekovičeva, France Trefalt, Jože Kovačič in Slavko Belak. Delo je bilo uprizorjeno prvič v Music Box Theatre leta 1954 in je dobilo Pulitzerjevo nagrado in nagrado kritikov kot na najspešnejše odsko delo v tem letu. Prvič v Jugoslaviji.

Sobota, 8. okt. ob 18: Oskar Wuchner-Cesar: »Pastirček Peter in kralj Brilljantina«. Zaključena predstava za Društvo prijateljev mladine v okviru Tedna otroka.

Nedelja, 9. okt. ob 10: Oskar Wuchner-Cesar: »Pastirček Peter in kralj Brilljantina«. Zaključena predstava za Društvo prijateljev mladine v okviru Tedna otroka.

ob 16: Oskar Wuchner-Cesar: »Pastirček Peter in kralj Brilljantina«. Zaključena predstava za Društvo prijateljev mladine v okviru Tedna otroka.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 6. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 7. okt. ob 15: Shakespeare: »Othello«. I. šolski abonma.

Sobota, 8. okt. ob 20: Shakespeare: »Othello«. Sobotni abonma in izven.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za sredo, 5. oktobra
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

8.00-8.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) - vmes ob 6.20 Na predlog za vaš jedilnik - 6.25 Reklame - 6.35 Jutranji orkestralni spored - 7.10-7.30 Igrata Češka godba p. v. Boruta Lesjaka in trijo Dorko Skoberne - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Gospodinski nasveti - 11.15 20 minut s tamburaškim orkestrom ljubljanskih »Svoboda« p. v. Matka Sitačkoviča in ansambliom Edgar Seinde - 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo - Frank Leberček: Dragočena pesa (ponovitev) - 12.05 Lahek opoldanski glasbeni spored - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Jože Sparring: O kolobarjenju - 12.40 F. Chopin: Fantazija v f-molu, Balaada v as-duru - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Pisan spored narodnih pesmi in plesov jugoslovenskih narodov - 14.05 Šolska ura za nižjo stopnjo: Ernest d'Hervilly: Deček iz voline (ponovitev) - 14.35 Zeleži ste - poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Utrinski iz leturature: Jordan Joković: Pesem koles II. - 15.45 Serenade in Intermezzo - 16.00 Družinski pogovori: Nuša Koljar: Spoznavamo otroka v prvih življenjskih letih - 16.10 Popoldanski simfonični koncert - 17.20 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame - 18.00 Iz naših kolektivov - 18.15 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Reika Sikoška - 18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - Slavko Faust: Atomi merijo čas - 18.45 Hammond - orgle v ritmu - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.45 R. Wagner: Tannhäuser, I. in II. dejanje - 22.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan - 22.30 do 23.00 »Jazz-coctail« - 22.15-23.00 UKV program: Nočni koncert - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

VESTI IZ MARIBORA

DEŽURNA LEKARNA
Sreda, dne 5. oktobra 1955: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1. Cetrtek, dne 6. oktobra 1955: lekarna »Studenti«, Gorkoga ulica 18.

KINO
PARTIZAN: Jugoslov. film: »Voščja noč«.

UDARNIK: Angleški film: »Vzpetina nevarnosti«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 5. oktobra: Zaprti.

Cetrtek, 6. oktobra ob 19.30: Camus: »Obsedno stanje«. Zaključena predstava za Društvo prijateljev mladine.

Petek, 7. oktobra: Zaprti.

»AUTOMAKEDONIJA«

Podjetje za uvoz in promet z avtomobili, traktorji, rezervnimi deli, avtomobilskimi gumami in avtomobilskimi priborom

SKOPLJE
Zelezniška ulica 1
Telefon 17-77 in 27-38

obvešta svoje poslovne prijatelje, da ima od 1. oktobra 1955 nov tekoči račun pri Komunalni banki v Skoplju, in sicer:

številka 80-KB-2-Ž-403
17 991

RAZNAŠALCO

za raznašanje časopisa v zgodnjih jutranjih urah sprejeme UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«.

Iščemo večje število kvalificiranih tapetnikov

»OPREMA« — MARIBOR
M 484

»AUTOMAKEDONIJA«

Podjetje za uvoz in promet z avtomobili, traktorji, rezervnimi deli, avtomobilskimi gumami in avtomobilskimi priborom

SKOPLJE
Zelezniška ulica 1
Telefon 17-77 in 27-38

obvešta svoje poslovne prijatelje, da ima od 1. oktobra 1955 nov tekoči račun pri Komunalni banki v Skoplju, in sicer:

številka 80-KB-2-Ž-403
17 991

RAZNAŠALCO

za raznašanje časopisa v zgodnjih jutranjih urah sprejeme UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«.

Iščemo večje število kvalificiranih tapetnikov

»OPREMA« — MARIBOR
M 484

»AUTOMAKEDONIJA«

Podjetje za uvoz in promet z avtomobili, traktorji, rezervnimi deli, avtomobilskimi gumami in avtomobilskimi priborom

SKOPLJE
Zelezniška ulica 1
Telefon 17-77 in 27-38

obvešta svoje poslovne prijatelje, da ima od 1. oktobra 1955 nov tekoči račun pri Komunalni banki v Skoplju, in sicer:

številka 80-KB-2-Ž-403
17 991

RAZNAŠALCO

za raznašanje časopisa v zgodnjih jutranjih urah sprejeme UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«.

Iščemo večje število kvalificiranih tapetnikov

»OPREMA« — MARIBOR
M 484

»AUTOMAKEDONIJA«

Podjetje za uvoz in promet z avtomobili, traktorji, rezervnimi deli, avtomobilskimi gumami in avtomobilskimi priborom

SKOPLJE
Zelezniška ulica 1
Telefon 17-77 in 27-38

obvešta svoje poslovne prijatelje, da ima od 1. oktobra 1955 nov tekoči račun pri Komunalni banki v Skoplju, in sicer:

številka 80-KB-2-Ž-403
17 991

RAZNAŠALCO

za raznašanje časopisa v zgodnjih jutranjih urah sprejeme UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«.

Iščemo večje število kvalificiranih tapetnikov

»OPREMA« — MARIBOR
M 484

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA

Sobota, 8. oktobra ob 20: Müller: »Lov na čarovnice«. Premiera. Otvoritev dramske sezone. Izven.

Nedelja, 9. oktobra ob 20: Müller: »Lov na čarovnice«. Izven.

OPERA

Sreda, 5. oktobra: Zaprti.

Cetrtek, 6. oktobra ob 19.30: Wolf-Ferrari: »Stirije grobjarina«. Abonma red A.

Petek, 7. oktobra: Zaprti.

Sobota, 8. oktobra ob 19.30: Smetana: »Prodana nevesta«. Izven in za poželje.

Nedelja, 9. oktobra ob 19.30: Puccini: »Madame Butterfly«. - Gostovanje sopranistke Georgijevne iz Sofije in tenorista Rudolfa Francija. Izven. (Rezerviranje vstopnic ni možno.)

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Sreda, 5. oktobra ob 20: Leskovec: »Dva bregova«. Premiera. Izven.

Cetrtek, 6. oktobra ob 20: Leskovec: »Dva bregova«. Abonma Cetrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 8. oktobra ob 20: Konfino: »V soboto se poročim, veseloliga, izven.

Nedelja, 9. oktobra ob 16: Konfino: »V soboto se poročim, veseloliga, popoldanska predstava. Izven.

ob 20: Konfino: »V soboto se poročim, veseloliga, večerna predstava. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu od petka dalje. Rezerviranje telefon št. 32-889. Prihodnji teden bo premiera Filzgarjeve ljudske igre »Divji lovci«.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Sreda, 5. oktobra ob 8: Gostovanje v Oplotnici.

ob 10: Gostovanje v Zrečah.

ob 14: Gostovanje v Vitanju.

DROBNI OGLASI

MESTO KMETIJSKEGA TEHNIKA
razpisuje upravni odbor Kmetijske zadruge Loče, po možnosti starejšega, s prakso Pisarne ponudbe s potrebnimi dokumenti: je poslati upravno odboru Kmetijske zadruge Loče do 15. oktobra 1955.

RAZPIS. Rektorat Akademije za glasbo razpisuje za študijsko leto 1955-56 naslednja mesta: mesto za honorarnega uslužbenca za glasbeno vodstvo operne igre; mesto za honorarnega uslužbenca za korepetitor opernih vlog; mesto za honorarnega uslužbenca za pouk orgel. — Prošnje, kolkovane s 30 din. je treba vložiti na rektoratu Akademije za glasbo, Gosposka ul. 8, najkasneje do 12. oktobra 1955 in priložiti: rojstni list, diplomno uslužbenega visokošolskega študija, soglasje matične ustanove, da sme kandidat prevzeti honorarno zaposlitev, prepis odožbe o nastavitvi na matični ustanovi in kolek (za 150 din) za rešitev. 3427

VEČ DELAVCEV sprejme Metalurški inštitut v Ljubljani, Jamova št. 3. Reflektanti naj se javijo osebno na inštitutu med 8. in 12. uro. Resni delavci imajo možnost specializacije. 3419

Za dva inozemca, Francoza, novo angažirana člana opernega orkestra, išče Direktorja Opere opremljeno sobo, plačata dobro. Sta zakonski par z 8-mesečnim otrokom in iščeta za takoj francoško govorečo žensko osebo, ki bi 2-3 ure dopolne in med časom opernih predstav čuvata otroka. Ponudbe naslovite na tajništvo Opere.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Ameriški barvni film

Poletno gostovanje

Tednik: Filmske novice št. 40. - Predstave ob 16, 18.30 in 21. V glavni vlogi Gene Kelly in Judy Garland. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

»KINO VICA«

Francosk-nemški barvni film

CIGAN-BARON

Brez tednika. Film se predvaja na Wide-screen sistem. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Margit Sand, Jean Guetary in Paul Hörbiger. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«

Amer. barvni film: »Meč in roža«. Tednik: Filmske novice št. 40. Predstave ob 18, 18 in 20. V glavni vlogi James Robertson in Glynis Johns.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Osamljena pištola«. Tednik: Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi George Montgomery in Dorothy Malone. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo uro pred predstavo.

KINO »SOČA«

Ameriški film: »Osamljena pištola«. Tednik: Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Angleški film: »Zeleni šala«. Predstavi ob

S Cipra: arhiepiskop Makarios sredi delavcev, ki protestirajo proti britanskim ukrepom

SPANJE IN NESPEČNOST

Spanje brez sanj poživi človeka bolj kakor spanje, ki ga motijo sanje

Kaj se zgodi s človekom, ko zaspi? Psihološke raziskave so pokazale, da postane dihanje samo dozvedno globoko in redno. V resnici diha človek v spanju površno. Vdiha namreč samo polovico toliko zraka, kakor sicer. Električni mozganski valovi, ki kažejo v bedenju cikcokaste krivulje, so v spanju znatno manj ukrivljene. Električna napetost v možganih spečega človeka popusti in tudi srce utripa počasneje. Telesna temperatura pade. Najnižja je sredi spanja. Skratka, vse delovanje človeškega telesa v spanju popusti, razen pona. Poti se človek v spanju bolj, kakor v enakih okoliščinah ko beži. Vse to velja seveda samo za globoko mirno spanje.

Kaj pa se zgodi s človekom, ki je vujen ponoči spati, če spi podnevi? Približno teden dni spi slabo, dokler se telo ne privadi spremembi. Potem pa tudi njegova telesna temperatura sredi spanja pade. Sprememba temperature torej ni v zvezi z nočnim hladom. Kako pa je z ljudmi, ki ne morejo spati? Vse kaže, da organizem takšnih ljudi ne more znižati temperature. To bi lahko sklepali iz umetnega zimskega spanja, ko človek zelo dolgo in trdo spi, ker se njegovo telo ohladi. Ali pa je nespečnost posledica pretežke oede ali zakurjene spalnice? Tu bi enako lahko omenili primere, ko človek ne more dobro spati, ker je premalo odet in ker je v spalnici hladno. Odločilni torej niso zunanji momenti. Znižanje temperature mora nastati zaradi splošnega zmanjšanja življenjskih funkcij, kar se zgoda tudi, če uživa človek uspravna sredstva.

Spanje nadomesti hrano. V spanju porabi človek v minuti samo 0,25 kalorij za izogrevanje in krvi. Enak pojav so ugotovili pri umirajočih ljudeh. Ljudje, ki mnogo spe, potrebujejo znatno manj hrane, kakor malo speči. Poskusi na živalih so pokazali, da pes, ki ga dobro hranimo in ki pre malo spi, približno v enem tednu pogine. Če pa pustimo psa mesec dni brez hrane in če mnogo spi, ne pogine.

Kakšne so posledice nespečnosti? Zaspanosti in otopelosti sledi v krajših ali daljših presledkih razdražljivost. Človeku polagoma odpove spomin. Tudi njegova pozornost vidno popušča. Mnogi ljudje, ki jih muči nespečnost, imajo brez vzroka smejejo. Vsem tem zunanjim znakom se večkrat pridružijo tudi duševne motnje. Poskusi so pokazali, da zadostuje štiri ure dnevnega spanja, da se telesne sposobnosti obnove. Oseba, ki ne spi dovolj, se ne more zanašati na splošno zadostno odpadke psihične posledice nespečnosti.

Kaj nudi človeku spanje v fizičnem oziru? Obrabljene snovi izloča organizem v spanju hitreje kakor v bedenju. Ko živci in mišične celice bededečega človeka delujejo, je to združeno s porabo njihovih snovi, predvsem beljakovin. Celice lahko pri tem izgube precej svojih delovnih sposobnosti. V spanju, ko delo počiva, pa človeško telo s hrano nadomesti porabljene snovi. Spanje, ki ga motijo sanje, zlasti neprijetne, človeka nikoli ne poživi tako, kakor spanje brez sanj.

Mačica, po imenu Fifi, je na tekmovalstvu najlepših mačk v Londonu odnesla prvo nagrado

Po podatkih norveškega urada za kontrolo nad električnimi aparati so prodali od 1. jan. 1951 do 31. dec. 1954 skupaj 196.200 električnih pralnih strojev in 69.600 hladilnikov. Od leta 1947 do 1951 pa so prodali samo 3000 hladilnikov in pralnih strojev. Od konca lanskega leta je imelo na Norveškem električni pralni stroj že vsako tretje gospodinjstvo.

Pralni stroji na Norveškem

Ugotovitev novorojenčkovega spola

Zadnja številka angleške medicinske revije »The Lancet« obravnava razne metode, po katerih lahko zdravniki s proučevanjem celic ugotovijo človekov spol. To vprašanje je važno, če novorojenčku ni moč natanko ugotoviti spola, kar se zgodi večkrat kakor mislimo. Posledica napačne ugotovitve spola je lahko prepozna uporaba kurtisona, s katerim zdravniki odstranijo priložne hormone. V angleški reviji obravnavane metode o ugotovitvi spola so pravzaprav mikroskopska preiskava koščka kože, določenih belih krvnih teles ali celic, ki jih odreže kirurg od notranje strani lic. V vseh primerih se celice moškega spola razlikujejo od celic ženskega. Pri kožnih celicah je oblika celičnega jedra različna. Bela krvna telesa ženskega spola imajo na celičnih jedrih majčkene priviske, ki jih krvne celice moških nimajo.

Smrtna kazen v ZDA

V Ameriki se je pričelo močno gibanje za odpravo smrtnih kazni. Možnost, da bi javnost dosegla to s pritiskom na zakonodajno, pa je neznatna. Od leta 1918 se število ameriških držav, ki so odpravile smrtno kazen, ni povečalo. Od 48 zveznih držav so odpravili smrtno kazen samo v šestih. V enajstih državah uporabljajo za usmrtilive strupene pline, v 24 električni stol, v sedmih pa še zmeraj vešala, med njimi v Utahu, kjer lahko na smrt obsojeni izbira med vešali ali ustrelitvijo. Smrtno kazen so odpravili v državah Michigan, Rhode Island, Maine, Severna Dakota, Minesota in Wisconsin.

V zadnjih 25 letih je število usmrtenih nenehoma padalo. Največ jih je bilo leta 1935, namreč 190, lani pa samo še 82. Število zločinov, za katere je določena smrtna kazen, pa ni padlo. Ameriška sodišča izrekajo namreč še dalje milejše kazni.

Motorni čolni ogrožajo Benetke

Nasproti cerkvi Santa Clara v Benetkah je pod vodo 13 m dolga in 2 m široka obala. Gradbeni tehniki pravijo, da se je obala pogreznila zaradi nadalje živahnega prometa z motornimi čolni. To potrjuje že staro domnevo, da temelji Benetk niso trdni, tako da bi kljubovali valovanju vode, ki ga povzročajo motorni čolni. Najbrž bodo morale benetške oblasti promet z motornimi čolni omejiti.

Najstarejše nemške trojčke

Najstarejše trojčke Nemčije, sestre Benemann so praznovale prejšnji teden v Amelinghausenu pri Lüeburgu 80-letnico rojstva. Ana, Ema in Johana Benemann so še čile in čvrste. Ze navsezgodaj so sprejemale na rojstni dan svoje otroke, vnuke, sorodnike, prijatelje in znance, ki so jim prišli čestitat.

Film »VOJNA IN MIR«

bo stal štiri milijarde lir

V Italiji snemajo velik film po romanu Leva Tolstoj »Vojna in mir«. Stroški filma bodo znašali okoli štiri milijarde lir. Film bo trajal štiri ure in v njem bo nastopila vrsta najboljših filmskih igralcev, kakor so Audrey Hepburn, njen mož Mel Ferrer, Henry Fonda, Anna-Maria Ferrero, Arlene Dahl, Barry Jones in May Britt.

Audrey Hepburn igra vlogo Nataše. Zanj bo dobila 300 milijonov lir honorarja. Njen mož Mel Ferrer igra Andreja Bolkonskega in za svojo vlogo bo dobil 100 milijonov lir. Če računamo, da bo v filmu okoli 60 različnih vlog, potem nam postane jasno, da bodo tvorili honorarji precejšen del celotnih stroškov. Temu je treba prišteti še plače in dnevnice kakih 70000 stativov in množice tehnikov, inženirjev ter drugega osebja.

Filmsko podjetje Ponti De Laurentis pa bo imelo tudi druge stroške. Zgradili bodo kar dve »stari Moskvi«, takšni, kakršni je bilo to mesto v času, ko je Napoleon napadel Rusijo. Eno bodo postavili v Rimu, in sicer v ondornem filmoknem mestu, drugo pa na bregu Donave v Jugoslaviji, kjer bodo posneli posamezne dele filma. Samo ena »Moskva« bo stala 100 milijonov lir in vse to bodo požgali in upepelili, da bi čim bolj zvesto pozorili dogodeke, ki jih opisuje Tolstoj v svojem velikem romanu.

Ko bodo snemali znamenito bitko pri Berezini — katero bodo na film posneli v Padski nižini — bo nastopilo 10.000 italijanskih vojakov, nekaj sto konj, 100 trojk, razen tega pa bodo porabili dve tona kemikalij za umetni sneg.

Zdaj mrzlično pripravljajo še zadnje uniforme, ki jih bo kar 7000. Vsaka vojaška uniforma bo proizšla 150.000 lir, vsaka civilna oprema pa 40.000 lir. Neke švicarske trdka je za vse te vojaške uniforme napravila nič manj kot 100.000 posebnih gumbov.

Kakor vidimo, hočejo napraviti velik film. Ali pa se jim bo posrelo ustvariti film, ki bo na vsi Tolstojevе umetnine, bomo šele videli.

Nataša — Audrey Hepburn žalostno gleda skozi okno, vtem ko »unaj sneži«

Nagel razvoj angleške

URARSKA INDUSTRIJE

LANI JE IZDELALA 8 MILIJONOV UR, OD TEH DVA MILIJONA ZA IZVOZ

Vsak udarec sleherne ure na svetu dolguje nekaj tudi Veliki Britaniji, ker so v tej deželi tudi na področju urarstva dosegli velike uspehe. To je že samo po sebi zadostovalo za ohranitev Društva angleških urarjev, da so priredili v okviru Tedna združenja urarjev zanimivo razstavo, ki bo trajala do 8. oktobra. Glavna privlačnost Tedna urarjev je razstava »Pet sto let angleškega urarstva« v dvorani Društva urarjev v Londonu. Razstavo so odprli v ponedeljek.

Med drugim so razstavi mnogo ur neprecenljive vrednosti iz privatne zbirke kraljice Elizabete II. in še nekaterih redkih zbirk. Med razstavljenimi urami so tudi kaj čudni izdelki, kakor n. pr. »Ura lobanje«, o kateri pripovedujejo, da jo je kraljica Marija Skotska podarila Mariji Seton en dan pred svojo usmrtilitvijo leta 1585. Razstavljen je tudi starinska ura, o kateri mnogi strokovnjaki trdijo, da je prava umetnina točnosti in zamotanosti mehanizma.

Razstavljen so tudi vse vrste sodobnih ur, ki jih izdeluje angleška urarska industrija. Angleške tovarne so izdelale samo lani osem milijonov ur, od teh za izvoz dva milijona. Vsaka ura, pa naj bo izdelana kjerkoli, ima zatičak, ki se je razvil iz izuma Thomasa Mudgeja. Ta angleški izumitelj je namreč okrog leta 1754 izumil prvi zatičak. Prvo uro z zatičakom so izdelali za kraljico Charloto. Cilindrični zatičak uporabljajo v mnogih cenah urah že dolga leta in za cenene ure ga bodo uporabljali tudi v prihodnje. Izumil ga je Londončan George Graham. Ankerski zatičak, kakršne imajo skoraj vse stenske ure z nihalom, pa je izumil William Clement ali dr. Rober Hooke okrog leta 1671.

Dr. Hooke je leta 1658 prvi konstruiral kot las tanko vzmet. Prvo električno uro je izumil Aleksander Bain okrog leta 1840. Rubine za ležaje mehanizma sta prva uporabila Nicholas Pacio in Peter Debaufre v Angliji leta 1704. Ločni zatičak za vzmet, ki ga uporabljajo za ladijske kronometre, sta izumila Angleža Arnold in Ershaw okrog leta 1785. Prvo avtomatično zapetno uro, ki se sama navija, pa je izdelal Anglež John Harwood leta 1928.

Po drugi svetovni vojni se je tudi v Veliki Britaniji urarska industrija naglo razvila. Leta 1947 so zgradili v Welsu novo tovarno ur. Brž ko je začela obratovati, so

morali število delavcev povečati. V Bishops Cleeve imajo vzorno tovarno, ki je postala svetovno središče za izdelovanje najboljših ur. V njej je zaposlenih 1000 delavcev. Vzlic naglemu razvoju in velikim uspehom pa angleška urarska industrija v svetovnem obsegu še zmeraj zaostaja za švicarsko.

Sodišče v Bristolu je prepovedalo Pat in Barryju poroko. Razlog: Pat je namreč 60 cm višja od svojega izvoljenca in 21 let mlajša. Kljub temu pa se z roko v roki sprehajata po bristolških ulicah.

DVA BRATA IN OSEL

Dva brata stojita na sejmu in prodajata osla. Mlajši ga jame hvaleži in se čedatje bolj raznema.

»Najin osel je tako uren, da prehiti srno,« pravi.

»Nikar ne pretiravaj,« ga opozori starejši brat. »Reci rajši, da prehiti zajca. Saj so tudi taki osli zelo redki.«

Odrasel najdenček

ČAS VOLKOV

Prilpoveduje: JANEZ KLEMENČIČ
Riše: MARJAN AMALIETI

64. Blažonu se je zaletel požirok žganja in začel je hlatasti za sapo. Volk je presenečeno zarenčal. Lovec se je sunkoma obrnil. Toda bil je neroden, morda pa je tudi žganje že začelo delovati. Kdo bi vedel? Vsekakor je Blažon izgubil ravnotežje in telebnil na tla. Volk se je ustrašil in jo ucvrl. Še bolj pa se je ustrašil lovec, ki je brez puške obsedel pod hrastom. Ne da bi pogledal volka, se je pobral in začel teči, kolikor so ga nesle noge.

65. Ustavil se je šele pred gostilno. »Kam pa tako drviš, Blažon?« so ga spraševali zgodnji obiskovalci. »Pa se je nista z volkom kaj sprla?« V zasedi sem ga čakal pri studencu,« je brez sapa povedal Blažon. »In ravno ko je prišel, se mi je odlomila veja in padel sem s hrasta. Naravnost pred njega! Samo svoji prisotnosti duha se imam zašvaliti, da sem še živ!« Kakšen pa je bil?« je vprašal eden. »Grozni!« je povedal Blažon. »Eno uho mu je manjkalo!«

66. Navzoči so se zakrohotali. »Najbrž je drugo uho nalesč pustil doma, da bi te bolj ustrašil!« je uganil gostilničar. »Prisojem, da je res imel eno samo uho!« jih je prepričeval Blažon. »Čisto razločno sem videl, da mu je eno uho manjkalo!« Po vasi se je mimogrede razneslo, kako je Blažon čakal volka v zasedi. Gostilna se je naglo polnila z radovednoži. Blažon je pravkar popil peti kozarček in trmasto ponavljal: »Eno samo uho je imel!«